

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sunday and legal Holiday. 75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 105. — ŠTEV. 105.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 4, 1920. — TOREK, 4. MAJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

DVA AMERIKANCA U MORJENA V MEHIKI

AMERIŠKO POSLANIŠTVO JE VLOŽILO ODLOČEN PROTEST. UMOR NI V NOBENI ZVEZI S SONORSKO USTAJO. — AMERIŠKA POLITIKA JE KRIVA VSEH MEHIŠKIH ZAPLETLJAJEV — PRAVI BIVŠI AMERIŠKI ODPOLANEC.

Washington, D. C., 3. maja. — Ameriško poslanstvo v Mexico City je danes obvestilo danes državni department, da sta bila v bližini El Oro, 125 milj vstran od glavnega mesta Mehike, umorjena dva Amerikane, nazreč Eben Francis Greenlaw in njegov triletni sin.

Poslanstvo je takoj vložilo odločen protest. Ta dva umora nista baje v nobeni vezi s sonorsko revolucijo, kajti izvršila sta se na ozemlju, katerega kontrolira Carranzova vlada.

Na prošnjo državnega departmenta je mornariški department poslal v mehiška pristanišča več ameriških ladij, da bodo ščitili interese tamošnjih Američancev.

Iz El Paso, Tex., se poroča, da se mesto Juarez ni pridružilo sonorski ustaji, ampak je ostalo nevtralnno, hotec pričakati časa, ko bo ustanovljena v Mexico City stalna vlada. Promet z juarčkim pristaniščem je prekinjen. Most, ki vodi v El Paso, je zaprt.

Nelson D'Shaughnessy, bivši ameriški odposlanec v Mehiki je rekel danes pred senatnim odborom, ki se bavi z mehiškimi zadevami, da je politika Združenih držav, pozročila vse homatije v Mehiki.

Predsednik Wilson je vstrajal na svojem stališču, da je treba Huerto strmoljaviti. Odposlanec je baje že vnaprej vedel, da bo pade Huerto pripomožni Carranza k moči. To se je pa tudi zgodilo. Sedaj bo treba naravnost nečloveških naporov, da se bo v deželi zopet ustanovil mir ter da bo zaščiten lastnina tamošnjih Američancev.

Agua Prieta, Sonora, 3. maja. — General Calles je izjavil, da je sedaj polovica mejne črte med Združenimi državami in Mehiko v Združenih državah. Kmalo bodo imeli oblast nad celo mejno črto, tako, da bo Carranza popolnoma odrezan od Združenih držav.

LARKIN OBDOJEN V VEČLETNO JEČO

Irski agitator je bil obdojen zaradi kriminalne anarhije. — Sodniku se je zahvalil.

Sodnik najvišjega sodišča Weeks je obsodil večraj irskega agitatorja in komunističarja Jamesa Larkina na ječo od petih do desetih let. V ječi bo moral trdo delati.

Takoj po razglasitvi obsodbe so ga odpeljali v Sing Sing.

Obtožen je bil kriminalne anarhije, češ, da je zagovarjal strmolglavljenje sedanje vlade potom sle in nasilja.

Ko je sodnik razglasil obtožbo, je odvrnil Larkin:

— Hvala vam, gospod.

Njegov zagovornik je zahteval novo sodniško postopanje, toda sodnik mu ni hotel ugoditi.

Ko je stopil iz sodniškega postopanja, ga je objela mati bivšega asemblajana Benjamin Giltlova, ki je bil pred par tedni obdojen v istem sodišču zaradi istega prestopka.

FRANZOZANJE 1. MAJA NA DUNAJU

Dunaj, Avstrija, 3. maja. — Najske demonstracije so se tukaj nedno završile. Do kakih večjih neredov ni prešlo. Po glavnih ulicah se je vršila velika parada in demonstranti so nosili tabele z napisi: — Izpustite Belo Kuno! Živjela sovjetska Rusija!

Premislite dobro, komu bo ste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svoja bližnjega. Razni agentje in zakoni ni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke starih izkušenim in premošnim tveganjem; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron	\$2.70	1,000 kron	\$ 8.00
400 kron	\$3.60	5,000 kron	\$40.00
500 kron	\$4.50	10,000 kron	\$78.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugim denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER
Vstanovljena leta 1898.

Gladni otroci v Bjelostoku, Rusija, sprejemajo hrano na ameriški pomožni postaji.

VARŠAVA PRAZNUJE PADEC MESTA KIJEV

Uradno poročilo ne omenja o tem niti besedice. — Poljaki so baje vjeli 150,000 boljševikov.

Varšava, Poljska, 3. maja. — Posebne izdaje časopisov so naznanjale, da so poljske čete v nedeljo zavzele mesto Kijev. General Piłsudski, predsednik poljske republike, je baje prvi prihajal v mesto na čelu svojih čet.

V zadnjem uradnem poročilu ni bil padeč Kijeva niti z besedo omenjen.

Rečeno je bilo le, da so dospeli Poljaki do nekoga železniškega križišča, šestdeset milj jugozapadno od Kijeva.

Nadalje pravi brzojavka, da se vrše na celi fronti med Pripetom in Dujestrom vroči boji ter da so Poljaki izza začetka ofenzive pa do sedaj vjeli 150,000 boljševikov in zaplenili 120 topov, 500 strojnih pušk ter tri postaje za brezžični brzojav.

Varšava, Poljska, 3. maja. — Pri svojem prodiranju na celi fronti so Poljaki naleteli na odločen odpor.

Boji so bili posebno vroči jugozapadno od Kijeva ter ob reki Bug.

EKSPLOZIJA V ROVU

Terre Haute, Indiana, 2. maja. V sled neke eksplozije plinov je bilo večraj v Subarine rovu, severozapadno od Terre Haute, ubiti pet premožarjev, dočim je bilo nadaljnjih pet težko poškodovanih. Dva premožarja sta bila ubita na mestu, dočim se trije nadaljni podlegli pozneje učinkovanju strupenih plinov, ker so skušali priti svojim ponesrečenim tovarišem na pomoč.

DENARNE POŠILJAVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO

Izvršujemo denarna izplačila oopolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primeroma tudi hitro po zeli Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kakemogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.30
300 lir	\$15.00
500 lir	\$25.00
1000 lir	\$49.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser

"ZA TRETJO INTERNACIJONALO"

Brazilski kongres je sprejel resolucije, v katerih se izraža simpatije za internacijonalo.

Rio de Janeiro, 2. maja. — Na zaključni seji brazilškega delavskega kongresa, ki zastopa približno 500,000 delavcev, so bile sprejete resolucije, v katerih se izraža simpatije Tretji internacijonali v Moskvi.

Splošni principiji Tretje internacijonale, — je izjavil eden izmed govornikov, — soglašajo s stremljenji delavcev po celi svet in z ozirom na prostost in enakost.

Kongres je odobril načrte za prekinjenje dela na 1. maj ter naročil izvrševalnemu odseku, naj zahteva delavski kongres, v katerem bi bili zastopani delavci vseh južno-ameriških dežel.

IZ MEHIKE

Predsednik je dovolil častnikom Carranza, da se vrnejo skozi Arizono in New Mexico, in ne skozi Texas.

Washington, D. C., 3. maja. — Predsednik Wilson je ugodil prošnji častnikov ozemlja Združenih držav v Mexico City.

Pri tem svojem koraku, katerega je steril s posredovanjem državnega departmenta, pa je predsednik priznal upravičenost ostrega protesta gubernerja države Texas, ki je protestiral proti temu, da bi šli mehiški častniki preko njegove države. Mehiški častniki bodo šli vsled tega preko Arizono in New Mexico, kojih gubernerja sta dovolila prehod, a ne smejo iti preko ozemlja države Texas.

Wilsonovo akcijo razlaga tako kaj kot dokaz, da noče predsednik kazati svojih simpatij do ustašev Obregona in da noče spravljati Carranzovo vlado v zadrego.

Carranzovi častniki, ki so naprosili za prehod skozi ameriško ozemlje, so general Jose Bios ter general Manuel Gama s častniki njih stabov ter njihovih družinami šli so v Hermosillo, Sonora, ko se je ta država ocepila od Carranzove vlade in ker so ostali verni Carranza, so se hoteli vrniti v Mexico City. Izjavili so, da hočejo potovati preko ozemlja Združenih držav v njih civilnih oblekah in brez orožja. V državnem departmentu je prevladovalo naziranje, da je boljše odbiti to prošnjo.

PROTI DELAVSKEMU PODTAJNIKU POSTU

Posta, prejšnjega podtajnika, delavskega departmenta označujejo kot nevarnost za Ameriko.

Washington, D. C., 1. maja. — Rules Committee poslanske zbornice je v ponedeljek v posebni seji določil, če na se pospeši kazensko postopanje proti Louis F. Postu, pomožnemu delavskemu tajniku, ker se je baje vmešaval v deportacijo anarhistov ter drugih nezaželenih tujcev.

Člani komiteja, ki je preiskoval obdolžbe, dvignjene proti Postu, so izjavili, da bi bil Post v stanju zavleči akcijo glede obdolžitve do konca sedanjega zasedanja kongresa.

Mesto tega so predlagali, naj se predloži resolucijo, ki naj bi v slošnem obsojala delavnosti Mr. Posta v prilog radikalec in nezaželenih inozemcev ter obenem zahtevala njegovo odstranjenje iz urada. O tem koraku se je naforimalno razpravljalo danes od strani članov komiteja z republikanskimi voditelji, a ni prišlo do nikakega sklepa.

Komitej je zasljal kongresnika Davey-a iz Ohija, ki je v splošnem obdolžil Posta v zvezi s splošnim odpušanjem radikalec, katere je polovil justični department tekom meseca januarja ter priporočil za deportacijo.

Taki možje kot je pomožni tajnik so nevarni za Ameriko ter ogrožajo naše narodno življenje, — je rekel. — Vlada bi se jih morala iznebiti na najkrajši način.

Poželite iz oficijelnega življenja tega prijatelja revolucionarjev. Nikarte pustiti, da bi vlekli v blato vlado in ustavo, glede katere je prisegel, da jo bo branil in varoval.

(V Washingtonu naj bi se rajše malo bolj pobrigali za preganjanje onih, ki spravljajo narod v obup ter širijo radikalizem s svojo požrečnostjo ter nenasičnostjo).

VAŽNO ZA POTNIKE

Ker se parnik "Susquehanna", ki bi bil imel odpluti iz New Yorka 22. maja, nahaja v popravilu, zato se ne ve še, kdaj bo zopet pričel voziti. 22. maja tedaj ne odpluje noben parnik v Trst. Kdor nam je postal aro za ta parnik, naj se pripravi za parnik "Argentina", ki odplaje iz New Yorka v Trst 3. junija.

STAVKARSKO GIBANJE V FRANCIJI

NADALJNI DELAVCI V FRANCIJI SO BILI POZVANI, NAJ PRIČNEJO STAVKATI. — STAVKA PREMOGARJEV IN PRISTANIŠKIH DELAVCEV. — ŽELEZNICE IMAJO BAJE DOSTI PREMOGA ZA 27 DNI.

Pariz, Francija, 3. maja. — Najbolj odločna poteza v veliki delavski stavki v Franciji je izvršena danes, ko bodo uveljavljena povelja rnijskih uradnikov, tikajoča se vseh premožarjev, pristaniških delavcev ter t.ož zaposlenih na krovu francoskih trgovskih ladij, da pomagajo železničarjem, kojih stavka ni bila uspešna vsled dejstva ker se večina rnijskih članov ni pokorila povelju, naj gredo na stavko.

Posledica danušnjega gibanja bo lahko splošno prekinjenje narodnih komunikacij, dobave živil ter industrij, kajti vstavljenje proizvodnje premoža bo dovedlo do hitrega izčrpanja malenkostnih zalog kuriva, brez katerega tvornice ne morejo obratovati.

Delavski voditelji so ta novi napad vprizorili in povračilo za provokativne in brutalne odredbe, katere je odredila vlada napram manifestacijam na dan prvega maja v delavskem mostnem delu Pariza.

Kabinet je izjavil, da se prav nič ne briga za sklep generalne delavske federacije.

Oficijelno se je objavilo, da se je izmed 45,000 železničarjev v pariškem okraju le 12,500 odzvalo večraj pozivu tujice na stavko. Število prostovoljcev, ki so bil ipripravljeni začasnno prevzeti mesta odsotnih, je bilo več kot zadostno, da se izpopolni potrebno število uslužbencev.

V vladnih krogih so dači izraza upanju, da se premožarji in pristaniški delavci ne bodo izkazali bolj pokornim poveljem svojih umijskih poveljnikov kot pa so se pokazali železničarji.

Koncem kabinete se je izjavil ministrski predsednik Millebrand, da nima vlada sicer nobenih definitivnih načrtov za slučaj, da bi bilo treba zloniti železničarsko stavko, da pa je kljub temu trdna v sklepu, da obdrži rati in prostost dela.

Rekel je tud, da je sklenila vlada predložiti vprašanje popolne reorganizacije železnice poslanski zbornici, kakorhitro se bo slednja zopet sestala.

Minister za javna dela je izjavil, da pomenja železniška stavka popolno izjalovljenje, da število stavkarjev ni presegalo ono stavkarjev v februarju in da se je vsled prizadevanja prostovoljcev vzdralo normalno službo na vseh železnicah z izjemo severne.

Glede nameravane stavke premožarjev in pristaniških delavcev je rekel minister za javna dela, da se jih prav nič ne boji. Železniške družbe imajo baje dosti premoža za sedemindvajset dni normalne železniške službe ter še za več dni omejene železniške službe.

COLBY IN BURLESON STA SE SKREGALA

Državni department je priznal revolucionarno vlado v Sonori. — Revolucija se širi.

Washington D. C., 3. maja. — Državni department je dejanski priznal revolucionarno vlado v Sonori, ko ni hotel vpoštevati dekreta Carranzove vlade, s katerim se je proglasilo mejna pristanišča Soore in druga pristanišča, ki se nahajajo v rokah upornih čet, zaprtim.

Department je zavzel to stališče, ker so Agua Prieta, Naho in Nogales v Sonori odprta in ker se vrši trgovina skozi ta mesta na obe strani. Carranzova vlada je dobila obvestilo, da bodo Združene države podpirale vse ameriške trgovce, ki poslujejo skozi mesta, katere drže revolucionarji odprta.

Kljub stališču državnega departmenta z ozirom na Sonoro je sprejel generalni poštni mojster Burleson povsem drugačno stališče, kajti sprejel je dekret Carranze, da so vsa pristanišča, ki jih drže revolucionarji na meji zaprta ter poslal pošto v Sonoro preko Juareza.

To je pomenjalo celo zadrego za ameriške trgovce.

Hermosillo, Sonora, 3. maja. — Generali Martinez, Amaro, Quiano, Amarilla in Gomez, ki se mu-der sedaj v Chihuahua City, so poslali poveljniku ustaških čet v Sonori sporočilo, v katerem se glasi:

— S tem vas informiramo, da smo se dne 3. maja pridružili revolucionarnemu gibanju. Naš namen je korakati proti Toreonu z armado Lasela, ki se je baje pridružila drugi strani in kateri poveljuje sedaj ustaški poveljnik, ki je stopil na mesto zveznega generala Amara.

— S tem vas informiramo, da smo se dne 3. maja pridružili revolucionarnemu gibanju. Naš namen je korakati proti Toreonu z armado Lasela, ki se je baje pridružila drugi strani in kateri poveljuje sedaj ustaški poveljnik, ki je stopil na mesto zveznega generala Amara.

— S tem vas informiramo, da smo se dne 3. maja pridružili revolucionarnemu gibanju. Naš namen je korakati proti Toreonu z armado Lasela, ki se je baje pridružila drugi strani in kateri poveljuje sedaj ustaški poveljnik, ki je stopil na mesto zveznega generala Amara.

VOLITVE NA RUMUNSKEM

Bukarešt, Rumunska, 3. maja. Kampanja za bodoče volitve v rumunski parlament, je postala zelo komplicirana. Ekstremni elementi vedno bolj pridobivajo na moči. Za deset sedčev je v Bukarešti 150 kandidatov.

V Jugoslaviji aretirajo boljševiške agitatorje kar na debelo.

SVARILLO

Zadnje čase se je doznalo, da se na pošti v Jugoslavijo mnogokrat pripeti, da je iz registriranih pisem ukraden gotov denar in celo čeki. Pismo prejme naslovnik, a gotov denar in ček pa izgine. To se pa pripeti, ker vojaška cenzura odpira pisma, in nepoklicani cenzor pobere zase, kar mu prav pride v teh časih navijanja cen.

Izvedeli smo, da je Slovenka kupila ček za 2000 kron in ga poslala v Domžale v registriranem pismu, ček je izgnil, besede pa v pismu: tu ti pošljem ček za 2000 kron pa tako prečrtane s črnolom, da se ni dalo brati.

Ne zatrujemo, da vsi cenzorji kradejo, a dobe se pa le brezvestneži, ki take stvari zasebe obdrže.

Rojake svarimo, da naj nikari več ne pošiljajo gotov denar v pisemih v Jugoslavijo, ker pripeti se kaj lahko, da ga ne dobi on, komur je namenjen. Najboljše je denar pošiljati po dobri banki, ki ima v Jugoslaviji dobre zveze, katere hitro, sedanjemu času primeroma izplačujejo, tako na primer smo dobro prepričani, da kr. čekovni urad v Ljubljani prav dobro sedaj posluje in tudi primeroma hitro plačuje. S kr. čekovnim uradom v zvezi pa je tudi FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, kateri je sedaj prav zadovoljen, da se poslužuje to poti, ker prepračil se je, da čekovni urad izplača nakasila od dneva ko gredo iz New Yorka v 4 do 5 tednih.

“GLAS NARODA”

SLOVENIAN DAILY
General and Published by
SERVEDO PUBLISHING COMPANY
FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
31 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na Rubikonu.

Jugoslavenski Ekonomista, — ki izbaja v Zagrebu, je objavil naslednji izvanredno zanimivi članek izpod peresa Adriaticusa. Članek se glasi v slovenskem prevodu:

Znameniti dogodki se završujejo v Trstu in na Reki. Čeprav so ti dogodki za sedaj politično-ekonomskega značaja, pokrivajo vendar globoko žilo največje politične važnosti. To je jasno, tako jasno kot je solnce. Oni, ki so skuhali to kašo, jo bodo tudi pozobali. Kdor drugim jamo koplje, pade sam vanjo. Italijanska imperijalistična politika doživlja na obalah Jadranskega morja; — v Trstu, na Reki in v Zadru strašen poraz ter veliko, v resnici neizmerno razočaranje. Sedva drugače sploh ne more biti. In to se dogaja ravno v času, ko se zbirajo v San Remo, na oni čarobni ligurski obali, evropski diplomatski medrijani zaveznikov, da izrečejo Salomonovo sodbo: — Čigava naj postane Reka in čigav Jadran.

Zelo dobro. Večna in neodoljiva je resnica, da mora pravica prejeti ali pozneje zmagati. Z najbolj lokavim makijovelizmom preprežna italijanska diplomacija stavlja ravno danes zadnjo lino na zeleno mizo rulete na lažnjivi italijanski račun Reke in to igro ji je odnesel angel pravice, ne pa Belzebub igralskega zla, zla lakomne politično-gospodarske megalomanije. Veter odnaša Italiji milijarde in milijarde lir, katere je krvavi znoj italijanskega naroda položil v državne blagajne megalomanskega moloha italijanskih nacionalistov. Onih nacionalistov, ki hočejo v sporazumu z ruskimi državljani mogotei ter s pomočjo blaznega pesnika Rapagnetta ali Gabriella D'Annunzija odtrgati Jugoslaviji Reko in Jadran ter uničiti državo Srbov, Hrvatov in Slovencev gospodarski — in politično. Rapagnetta pa je slabo kopiral onega, ki je v času rimskega cesarstva nosil ime: Scipio Africanus. Ali pa mogoče Giuseppe Garibaldi, ki se je boril za svobodo apeniških Italijanov. Uloge so se popolnoma obrnile. Reka ni Kartago. Kartazani so podlegli, slavno podlegli. Razvaline kartage pa so doživle tudi propad rimskega cesarstva. Tako doživlja danes Jugoslavija propad italijanskega imperijalizma na Jadranu. Pod razvalinami tega imperijalizma pa bo pokopana ona žalostna postava Rapagnette, one pesniške dvoživke na morju in na kopnem, onega kukavičega prvoboritelja moderne in premoderne Italije.

Pokopal ga bo njegov lastni narod, ki se je pričel prebujati iz dolge narkoze zastrupljenja ter se pripravlja na novo vstajenje, da iz podivjane Italije ustvari novo Italijo: — Italijo uma, srca in poštenja.

Ali se je nam Jugoslovanom treba bati pravoreka v San Remo? Ne, nikakor ne. Ta provorek mora biti tak kot ga po bojnih in naravnih postavah zaslužimo mi. Pravorek, do katerega imamo nepobitno pravo. Pravorek, da se nam da in da se nam vrne ono, kar je bilo naše, kar je naše še danes in kar mora biti naše na veke. Mi razumemo pekleni srd Italijanov, da so se izjalovila vsa njih nepoštena prizadevanja, da so bile zaman potrošene vse milijarde in da so bile doprinešene za nič vse žrtve lahkomnosti in pohlepa. Sedaj, pod krinko diplomatskega sestanka na italijanski zemlji, v San Remo, pa hočejo rešiti čas Italije ter igrati ulogo človekoljubnih državnikov in dobrotvornikov. Hočejo se predstaviti nam Jugoslovanom kot iskreni prijatelji ter dobri sosedje. Kaj? Ali hočeta odločevati o nas v San Remo brez Amerike, Anglija in Francija? Ali z njima dvema Italija? V San Remo se bo odločila in zapečatila usoda Reke — in tudi Italije in to usodo bo odločil in zapečatil naš minister za zunanje zadeve, dr. Ante Trumbić, Splitčanin. Da, baš on po diplomatskem receptu washingtonskem. Jugoslavija bo našla formulo za rešitev jadranskega vprašanja, ki bo dajala Reki navidez obliko avtonomne državnice, a v istini bo vladala Reki suverenost Jugoslavije. Ta suverenost pa se bo avtomatično izpremenila v zakonito politično-gospodarsko posest, ki bo vknjižena ne le v gruntnih bukvah Jugoslavije, temveč tudi v mednarodnih odnosjih.

Ni izključeno, da nas bo Italija še iznenadila s kako težkočo. Dokazano je, da se družji in spletarki z Madžarsko. Trudi se zamotati nas v debele verige gospodarske odvisnosti madžarsko-italijanske. Italija je že izdala lep kapital v industrijske svrhe na Madžarskem in na Reki. Tudi v tem poslu nastopa ona združeno z Madžari. No, mi vemo in to so dejstva, da si pretežna večina prebivalstva Reke in tudi Trsta ne želi italijanskega gospodarstva. Dogodki v teh dveh mestih nam potrjujejo, da je Italiji njeno bivanje na naši jadranski obali nemogoče. Ona ne more obstajati na tej strani našega Jadrana. Ona e že čim prej prepričana, da je naše jadransko Primorje zanj pasivum, politični, kospodarski in vojaški pasivum, ki ji preti s popolnim finančnim propadom.

Če hoče ona vzdržati z nami prijateljsko in mirno sosedstvo, mora priznati, da mora to sosedstvo prejeti ali pozneje mejiti na reki Soči. T pa znači, da morajo biti Trst, Goriška, Kras, Istra, Reka in Dalmacija definitivno deli kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Elinole pod temi pozoji bo Italija lahko prepričana, da ji bomo iskreni in verni sosedje. Samo na ta način bo mogoče, da se v obojestranskem interesu uveljavi primerno in za obe državi koristno trgovsko pogodbo. Mogoče je, da se v doglednem času sklene i vojaško pogodbo.

Rubikon. Da, Rubikon, katerega ne sme prekoračiti niti Italija, niti Jugoslavija! Ta Rubikon pa se imenuje reka Soča. Soča mora biti naša državna meja z Italijo. Onih šestdeset tisoč Slovencev, ki žive v Italiji, v Čedadu ter v videmskem okraju, torej ostran Soče, pa nam bo preprestila Italija na eden ali drugi način, ko bo za to čas primaren. Šele tedaj bo Italija "una e perfecta". Istotako pa bo tudi Jugoslavija "ena in završena".

Miss Clair Ling, članica Y. M. C. A. se je pred kratkim vrnila iz Poljske ter pravi, da vladajo v tej deželi naravnost strašne razmere. Otroci in starci umirajo, ker nimajo zadostne hrane. V Ameriki bo začela z veliko kampanjo, da je treba Poljski čimprej pomagati.

Dopisi

Johnstown, Pa.

Dolgo časa se ni noben nič poročal iz tukajšnje okolice in opisal sedanjih razmer.

Kar se tiče delavskih razmer, so nekako srednje. Moram pa reči, da za današnjo veliko draginjo prav slabe, ker delavec ne zasluži dovolj, pa naj si bo za življenje ali pa za obleko. Ravno sedaj so organizirali nekakšen klub, da bi znižali cene oblikam s tem, da bi tukajšnje ljudstvo nosilo v splošnem overalls. Da bi s tem znižali cene oblikam, je zopet bluff. Po mojem mnenju imajo tukajšnji trgovci Judje veliko zalogo omenjenih oblik in s tem bi jih najlažje spravili med ljudstvo, da bi se potem lepo smejali v pesti na račun izmučenega delavca.

Omeniti pa, da tukajšnji Slovenci že dobro vedo, kdo je največji izkoriščevalec delavca. Dokaz je, če pogledamo delovanje Slovencev. V Conemaugh smo ustanovili leta 1914. Sloveško Hranilno in Posojilno Društvo, ki prav lepo napreduje v korist delavcev. To je pokazal tudi zadnji štrajk, ko je bilo marsikateremu pomagano. Rojaki so prav pridno posegli po novih delnicah, ki jim bodo v korist v vseh slučajih. Obenem se tudi lepo zahvalim vsem onim, ki so kupili omenjene delnice potem mojega priporočila.

Drugo podjetje je Zadruga Prodajalna. Tudi to podjetje je storilo svoje dolžnost v zadnjem štrajku, ko so bile poteškoče na obeh straneh radi finance, pa se je vse povoljno rešilo. Tudi tukaj bi priporočal rojakom, da bi kupili delnice. S tem bi se zavarovali za prihodnje slabe čase. Ravno taka podjetja so koristna za delavce. V delu sta še dve taki prodajalni, ena v Moxham, druga pa v Cambria City. Želim veliko uspeha v tem delovanju.

Tudi o združenju se je pričelo delovanje med tukajšnjimi Slovenci, kar nam bo v veliko korist. Tukaj je več društev in domov za obdržavanje sejš ločeni drug od drugega. Conemaugh in Franklin sta dve naselbini blizo skupaj in sedaj je v delu, da se združimo. Upam, da se bomo lahko sporazumeli, samo nasprotovati ni treba drug drugemu, pa bomo kmalu skup.

Kar se tiče tukajšnjih društev, prav lepo napreduje vsako poseamezno, posebno v članstvu.

Čital sem že nekaj nasvetov v Glasu Naroda za prihodnjo konvencijo JSKJ, katere se vrši tega leta. Pravilno je, da članstvo izjavi svoje mnenje.

Josip Dremelj.

Lorain, Ohio.

V resnici se je zopet pojavila ljuba spomlad in objela vsa naravo pod svoj duhteči plašč ter s tem dokazala kruti zimi, da bo tudi letošnje leto vsa v cvetju obhajala svoje vstajenje. Da je pa tudi fečno čimerni zemljani

pozdravljamo, je pa samo ob sebi umevno.

Tudi Slovenci smo je veseli, ne glede na mladost ali starost, to se je pokazalo pri zadnji dramatični predstavi, katero je priredil klub "Lipa". Igralno dvorano so tukajšnji Slovenci tako napolnili, da je bilo veselje videti, a obenem so pa tudi igralcem dokazali s svojim posetom, da znajo ceniti njih trud. Da, rojaki, za igranje osebe ni lepšega plačila. Kot videti pred seboj svoje zbrane narodne ljudi. Zaradi tega smo sklenili prirediti še eno predstavo v soboto 29. maja, katere vami bo tudi nudila obilo razvedrila.

V nedeljo 9. maja pa priredi klub "Lira" zabaven večer ob 7. uri v A. Virantovi dvorani. Večer obeta dati obilo zabave.

Rojaki, ako še niste člani, pristopite v krog članstva kluba "Lipa". Proti mali mesečnini 25c bodele dobivali obilo užitka in razvedrila. Da, rojaki Slovenci, naša naselbina je neobhodno potrebovala takega kluba. Sedaj ga imamo in sedaj je pa na vas ležeče, kako bo uspeval. Ako ti je pri sreju napredek naroda, pristopi v klub in postani agilni član za slovensko umetnost v tej novi domovini.

S pozdravom J. Brus.

Clinton, Ind.

Da ne bodo dragi čitatelji G. N. mislili, da nas je elintonške Slovence pobrala "flu", ali pa da so nas deportirali v boljševisko Rusijo, se oglasim med svet z malenkostnim dopisom in vam povem, da smo še tukaj. Samo bolj tihi smo, ker, ako ne delamo v premogorju, ima marsikateri dela čez glavo doma za ureditev vrta.

Premogorovi obratujejo bolj slabo, eni po 2 in 3 dni v tednu, drugi zopet 4 ali 5 dni, samo par jih je, ki obratujejo, vsak dan. Družinski oče se ne sme niti izmisliti na dobrote tega sveta, ampak mora prav skromno živeti, ako hoče, da na plačilni dan dolg v prodajalni ne presega njegove plače.

Pa saj tudi ni, da bi človek kam šel, ko je pa povsod tako dolgočasno. Dokler je še kakšen imel kaj vinske kapljice, je lahko dobil obiskovalce, sedaj je pa že skoro pri vseh Slovenceh suša v kletih. Kaj bo, ker vinske trte še ozelenele niso. Zadovoljiti se bomo morali z vodo, čeprav voda še v čevljih ni dobra. In tudi vem, da se velika večina ne strinja z njo. Pa kaj hočemo, ker tudi tukaj velja geslo: hočeš, nočeš, moraš!

Da pa ne bomo umrli dolgega časa, bo tukajšnji dramatični odsek "Lavor" priredil dve dramatični predstavi, kateri sta jako zanimivi in smešni. Prva bo enodejanka "Idealna tašča", pri kateri je polno smeha in prave zabave; druga igra bo dvodejanka "Doktor Vsežal", pri kateri

pride do smeha pri najbolj resnem človeku. Po končanih igratih bo prosta zabava in ples. Začetek bo točno ob 7. uri zvečer dne 15. maja v navadnih prostorih nasproti Crist. Passavento Hall. Vstopnina za moške 55c, za ženske 35c, otroci do 6. leta prosti, od 6. do 15. leta pa 15c. Za žejne in lačne bo preskrbljeno, kakor tudi za godbo. Vljudno vabimo rojake iz Clintona in okolice, da se vdeležijo ter se jim za morebitno vdeležbo vnaprej zahvaljuje. Za dram. odsek "Lavor" Eden iz med igralcev.

OSEBNA VEST.

Znani narodnjak in kulturni delavec Mr. Jožef Rems je izstopil iz službe velikega bančnega podjetja Knuuth, Nachod & Kuehner ter prevzel službo v bančnem oddelku trdke Frank Sakser. Pri zgoraj omenjeni banki je bil v splošno zadovoljstvo vseh, s katerimi je imel opravka, zaposljen celih enintrideset let. Bil je vodja Foreign Exchange oddelka.

Kaj dolguje vrtnar Južni Ameriki

Ali se zaveda amaterski vrtnar, ki je pričel sedaj pripravljati na svoje spomladansko delo, koliko hvale je dolžan Južni Ameriki? Ali se zahvaljuje civilizaciji starodavnega Peru, ko sadi svoj krompir, brez katerega si skoro ne more misliti življenja? Ali potочи kedaj solze za prvotniki Azteki, ki so mu omogočili zavijanje zelene koruze? Mogoče ne. Mehurji, ki se mu delajo na mehkih rokav, visoka cena gnojil, skrbi, katere si dela glede izida setve, vse to odvrača vrtnarja od tega, da bi posvetil par hvaležnih misli južnemu kontinentu.

Če listate semenski katalog, vam ne bo nikdar prišlo v glavo, da se je velikanska sladka koruza rodila južno od Rio Grande. Mogoče niso nove vrste koruze nikdar videle časov Aztekov, a dejstvo je, da je prva kornja rasla nekje v Mehiki ali še bolj južno v Južni Ameriki. Legenda pravi, da je porabil kralj Montezuma vsako leto v svoji palači sedem milijonov bušeljev koruze. Kolumb je pisal domov, da je videl osemnajst milj koruznih polja.

Priljubljeni in stari krompir se je pojavil v različnih delih Južne Amerike. Peru ga je poznal brez dvoma že davno pred pričetkom krščanske dobe. Španci so ga zasledili v Ekvadorju ter ga odnesli s seboj na Španjoko, odkoder se je razširil v Italijo. Francoji in Belgiji in od tam preko Kanala, kjer je obvaroval Indjanci marsikatero trde zime.

Naši lastni Indjanci niso poznali krompirja, kajti koruza je predstavljala skoro edino izpremembo v hrani, ki je obstajala v glavnem iz divjačine.

Ko je paradiznik ali tomato prvi krat zrastel v Peru, je bil majhen in celo Inki niso videli ničesar, kar bi se dalo le od daleč primerjati z velikanskimi sadeži, katere vidi človek živo naslikane v katalogih. Neprestano križanje, katero so vprizarjali tisoči Burbankovs z različnimi vrstami paradiznikov, je imelo za posledico sedanje moderne velikane. Kadar odtrga sedaj kak prebivalec predmestja tri funte težak paradiznik, naj bi se spomnil prebivalcev Peru, ki so ohranili prednike teh paradiznikov žive in ambiciozno.

Rdečo papriko so uporabljali v Južni Ameriki kot hrano več tisoč let predno so zdravniki v Evropi v šestnajstem stoletju pričeli rabiti papriko kot sredstvo proti vsem mogočim boleznim.

Lima fižol spominja na Peru, vendar pa ni gotovo, da bi bil izvor tega fižola izključno južno-ameriški. Španci so ga našli v Floridi prav tako kot v Mehiki in Peru. Isto velja tudi glede navadnega fižola ter sladkega krompirja, ki sta dve živilji, katerih restavrantji, 428 let po razkritju, še sedaj ne znajo kuhati.

Odkod pa prihaja česenj? Ne iz Južne Amerike. Lzvara z puščav Sibirije in one, ki so ga negoval, je zadela že pred davnim časom zaslužena kazen.

74 let je delala Giardonova Burrierova iz Iverdna v Franciji. Z 10. letom je šla med svet in si služila do 84. leta svoj kruh. "Bodi delu čast!" mora tu obveljati.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena l. 1898
Inkorporirana l. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

- Glavni Uradniki: Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, Box 251, Conemaugh, Pa. Podpredsed.: LOUIS BALANT, Box 106, Pear Avenue, Lorain, O. Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minnesota. Blaznjak: GEO. L. BROZICH, Ely, Minnesota. Blaznjak nezplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo. Vrhovni Zdravnik: DR. JOS. V. GRAHEK, 543 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa. Nadorniki: JOHN GOUZE, Ely, Minnesota. ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M. So. Chicago, Ill. IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa. Perotniki: GREGOR J. PORENTA, Box 176, Bl. Diamond, Wash. LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minnesota. JOHN RUPNIK, S. E. Box 24, Export, Pa. Pravni Odbor: JOHN PLAUTZ Jr., 432-7th Ave., C.olumet, Mich. JOHN MOYERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minnesota. MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Chicago, Ill. Zdravni Odbor: RUDOLF PERDAN, 6025 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio. FRANK SKRABEC, 4864 Washington St., Denver, Colo. GREGOR HREŠČAK, 407 = 8th Ave., Johnstown, Pa. Jednotno glasilo: "GLAS NARODA"

Vse stvari tikačoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljater naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa zdravniška spričevala se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvic. V bližnji ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odškodnin, in posmrtnin je izplačala že nad poldru milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov (ice) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se zgleda pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitve novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vsanovi z 8 člani ali članicami.

Slovenske novice.

Pittsburgh, Pa.

Trgovce žganja se je zglasil na Penn St. med našimi rojaki. Imel je več vrst s seboj in kdor je pokusil njegovo žganje, ga je takoj spal nadlegovati spanec. Odšli so zaat, a se kasneje prebudili iz glavoobolom in okradeno mošnje. Stvar je prišla na uho policiji, ki je dotičnega trgovca aretirala še le potem, ko je bil občutno tepen, ker se ni hotel udati. Moral je najprvo v bolnišnico. Policija potrjuje, da je dotični trgovec dobil od Ane Fabič in Hartfield česti nič manj kot celih \$115, a od Aleksa Linčiča pa \$23. Okusila sta njegovo žganje in sladko zaspankala, nakar je dotičnik ropal po hiši.

Pred zveznim sodiščem je bil spoznan krivim George Tomič, da je kršil suhaški zakon s tem, da je v avtomobilu prevažal 6 galonov žganja iz Eldore v Clairton, Pa. Kaznovan je bil z denarno globo \$150. Ker ni imel denarja, so mu vzeli avtomobil, da ga prodajo na javni dražbi in dobe omejen denar za kazen.

Pred tukajšnjim kriminalnim sodiščem je bil obsojen na eno leto zapora neki George Luggin, po pokliče pek, ker je pred nekoliko meseci zapeljal in napadel 15 let staro deklečo Amico Polič.

Cleveland, Ohio.

Banditi v ulogi zveznih uradnikov so prišli v stanovanje Antona Bašva, 1016 E. 61. St. Prebrali so nekaj warrant, v katerem vlada zapoveduje, da se morajo pregledati prostori, če je kaj božje kapljice v hiši. Dobili so menda en kvart vina, nakar so z revolverji iztisnili od Baščata \$2, od nekega drugega \$22 in od tretjega \$6. Pogebnili so po 61. česti do St. Clair Ave., kjer jih je pred Černetovo trgovino čakal avtomobil, nakar so pobegnili. Mnogo rojakov jih je videlo, ko so bežali.

V kratkem pride v Cleveland precej brkih slovenskih deklet iz stare domovine, katere naši korenjaški slovenski fantje tako težko čakajo. Dolga so bila leta, ko jih ni bilo na spregled. In saj so poroke v Clevelandu tako redke. Tekom enega meseca pride baje do 30 Slovenk v Cleveland. Za prvo "silo" bo že. Fantov je kot lista in trave, dekleta so pa kot zlahne vrtnice na zapuščenem vrtu. In dobre gospodinje so, kar največ zaleže. Mnogo ženic pride v Cleveland, ki so bile dosedaj ločene od svojih mož po krivdi vojne. In mnogo kandidatov za državljanstvo je, katerim je sodnik naročil, naj čimprej dobé svoje boljše polovice sem, da se po-speši podelitev državljanstva. In tako je tudi prav; kar je žena, to je mož, zakonska naj skupno živita in gospodarita. Da bi le vse imele srečno vožnjo in srečen dohod v Cleveland med svojeje!

Joliet, Ill.

20 čni bo moral v okrajni ječi sedeti rojak John Težak, ker je bil spoznan krivim, da je trgovel z opojnimi pijačami v našem mestu, ki je že dalj časa "suha gmajna". Istotake nagrade so prejeli njegovi tri adjutanti. Kazen ni posebno velika, ker se je sodnik oziral na njihovo mladost in neizkušenost.

Sino v prestopnem letu, Miss Emily Kambič iz Plainfielda je v soboto 24. aprila presenetila klerke na tukajšnjem sodišču, ker je brez spremljevalca prišla po ženitovnjansko dovoljenje, da poroči nekega Chas. W. Smitha, ki biva na 114 Illinois St. v Jolietu. Izgovarjala je ženina, da ima toliko posla, da ne utegne priti po poročno dovoljenje sam, pa tudi ž njo ne. Ta 20letna junakinja je seveda dobila, kar je iskala, in svatba se bo vršila te dni. Ako se ne motimo, je gđc. Kambič hči ondotnega slovenskega farmerja.

Lorain, Ohio.

Tukaj je umrl rojak Anton Slavec, kateri je bil pokopan v torek 27. aprila. Bil je član društva "Jugoslovan" štey. 21 SDZ.

Denver, Colo.

Ze smo imeli skoro vse pripravljeno, da bomo imeli blagoslovljeno naše nove cerkve Kraljice Presv. Rožnega Venca, pa je v soboto 17. aprila prišla nevihta in snežni vihar, ki je par dni kruto gospodaril po vseh teh krajih. Za voljo nevihte in snežnega viharja se je morala slavnost blagoslovljenja cerkve odložiti na čas, ko bo lepše vreme, ker ni mogel nikdo blizu priti.

DELNIČARJEM

BUTTE ELK PARK EXTENSION MINING COMPANY

Veliko število naših delničarjev nam še ni naznanilo svojih točnih naslovov. Pisma, katera jim pišemo, nam prihajajo nazaj. Vsačitega in z oziroma na to, ker bo naša kompanija v kratkem času poslala vsakemu delničarju popolno poročilo o sedanjem stanju podjetja ter o bodočih načrtih kompanije je v veliki važnosti, da nam vsak delničar, ki ni bil zadnjih par mesecev z nami v zvezi in ki ima sedaj nov naslov, takoj naznani svoj točen sedanjji naslov. V interesu vsakega delničarja je, da redno dobiva poročila o stanju in napredovanju podjetja, katerega član je.

Brez obotavljanja se nam torej naznanite na pisarno v Pittsburgh. Butte Elk Park Extension Mining Company 612 Ferguson Building Pittsburgh, Pa.

Vrednost Indijancev kot plemena.

VODITELJ WANAMAKER-JEVE ZGODOVINSKE EKSPEDICIJE NAVAJA CELO VRSTO PRIČEVANJ V OBRAMBO PRVOTNIH AMERIKANČEV. — INDIJANCI IMAJÓ V SPLOŠNEM VEČ DOBRIH LASTNOSTI KOT PA BELOKOŽCI.

Piše Dr. Joseph Dixon.

Leta 1919 je izšel v neki nedeljski izdaji newyorškega "Herald" članek sodnika Howarda glede "Psihologije spopada med plemeni", v katerem je sodnik na zelo krivičen in neupravičen način napadel severo-ameriškega Indijanca in njegovo pomanjkanje zmožnosti, da se oprime civilizacije. Sodnik pravi v svojem članku:

— Drugače kot večina divjih rodov so Afrikanci, importirani iz njih domačih bivašč, izvanredno-dovzetni za civilizacijo. Kakor hitro so spravljivi v stik s civilizacijo, se je takoj oprimejo. Uspevajo ter se množijo poleg nje ter postanejo del te civilizacije prav kot so Kavkavci. . . . Povsem drugače pa je pri ameriških Indijancih. Oni sovražijo civilizacijo ter so nedovzetni zanjo. Zaničujejo ter pljujejo nanjo. Če se ga spravi v stik s civilizacijo, prične pleme izmirati. Če so podvrženi omejitvam civilizacije, ameriški Indijanci kmalu izginejo.

— Kot pleme so Indijanci popolnoma nepoboljšljivi. Kljub vsem naporom, da se jih očisti, ostanejo divjaki, divji možje divjin in neuročen prebivalci gozdov. In celo kadar se posameznike njih rodu vzame iz gozdov, jih vzgoji in civilizira padejo ti ob prvi priliki nazaj v barbarstvo in postanejo nato večji barbari kot pa so prvotno. Vzglada za to sta Tecumseh in Joseph Brant. Red Jacket, eden najbolj zmožnih in zgovornih indijanskih glavarjev, je bil goreč zagovornik primitivnega barbarstva. Ta odpor Indijancev proti civilizaciji dokazuje, da ne bo njih pleme nikdar civilizirano. V svojem bistvu divja žival kot volk se je Indijance vedno potikal po gozdu ter se bo vedno potikal, neuročen.

To je povsem novo in presenetljivo naziranje za proučevalca indijanskih zadev. Krivica, katero je storil sodnik Indijancem, bo postala splošno last tudi najbolj ponižnega proučevalca človeških rodov in v tem leži ravno velika škoda, ki je bila storjena s tem.

Od prvega pričetka hočemo ugotoviti, da ni treba slediti vzgladu učenega sodnika ter delati primere med rdnimi in rdečimi plemeni v namenu, da se poveljuje prve ter blati druge. V namenu, da se piviša Indijanca, ne bo treba reči, da je izza Emancipacijske proklamacije v januarju 1863 plemo, katero stavlja sodnik Howard v trko živahno nasprotje z Indijancem, dalo svetu le enega Booker T. Washingtona in da ni moglo najti po njegovi smrti nobenega njemu vrednega naslednika.

Najti je odlične črne možje, ki štejejo v svojih vrstah umetnike, pesnike, učitelje, govornike in učence. Priznanje tega dejstva je enostavna pravica, kajti če bi rekel človek kaj drugega, bi s tem dokazal le svojo nevednost. Z ozirom na ameriške Indijance pa je stvar popolnoma drugačna.

Naj govore dejstva, tikajoča se Indijance, sama zase, brez nepotrebnega in napačnega primerjanja plemen. Vzemimo ugotovilo sodnika Howarda z ozirom na zmožnost Indijance, da se civilizira. On pravi: — Indijanci se upirajo civilizaciji, jo zaničujejo ter pljujejo nanjo. Kadar pride v stik s civilizacijo, prične to pleme izginjati.

Treba je sedaj ugotoviti, kaj je praznaprav civilizacija. — Standard slovar opisuje civilizacijo na naslednji način:

— Stanje človeške družbe, označeno od političnega in socialnega reda in organizacije, napredka v vednosti in umetnosti ter napredka v splošnem.

Mogoče bo koristno tudi pričevanje zgodovine. Nepobitno dejstvo je, da je bil ameriški Indijance v svojem prvotnem stanju ne vključen od slabih strani civilizacije in da je s tem pripadal najvišjim tipom prvotnega človeka. Še dolgo predno je nastopil Kolumb ter sta pričela vladati Izabela in Ferdinand, so Zuni Indijanci, "molčeče pleme", živeli na svojih visokih planotah v južno-zapadni New Mexiki in nato v divjinah severne Amerike. Imeli so svojo lastno civilizacijo, družabno organizacijo, politično administracijo ter versko upravo.

Dr. Carlos Troyer, katerega lahko imenujemo ljubitelja miru in pravice, nam pripoveduje v svojem predavanju glede Zuni Indijancev ter njih godbe, da so rekli ob času, ko je vprizoril Coronado svojo čudovito ekspedicijo ter iskal sedem mest Cibole, Zuni Indijanci belemu človeku:

— Izvedeli smo, da je naš narod razdeljen v več sto veroizpovedanj in da so vas vaše verske stave stali milijone dolarjev. Vaš indijanski brat pa ime le eno vero, — vero miru in dobre volje proti ljudem, — katero so nas učili naši pradedi in kateri sledimo kot smo ji sledili skozi stoletja. Zakaj se ne morete pridružiti našemu svetemu redu bratstva ter živeti v miru!

Tekom generacije, v kateri živimo, je bil Montessor sistem poučevanja otrok uveden v Rimu, a to in sto let poprej so imeli Zuni Indijanci svoj lastni sistem otroških vrtecev. Osnovni nauk za družbeno veščanje otroka je spoznavanje ter razlikovanje barv. To izvaja čudovit upliv v poznejšem življenju, ker se razvije zmožnost za razlikovanje barv najbolj delikatne sestave.

Glazba je znak civilizacije. Skozi stoletja so Indijanci uporabljali boben, favto in druge muzikalne instrumente in tudi njih narodni plesi nosijo vse znake muzikalnega čuša. Potom modernejših fonografskih rekordov, katere se je napravilo v namenu, da se obrani indijanske narodne popevke ter načine muzikalnega izražanja, so zasledili godbeniki motive, katere je najti tudi v delih največjih svetovnih komponistov kot Beethoven, Wagner in tako dalje.

Mr. Hockewelder, moravski misijonar, ki je imel tekom svojih tridesetih let delovanja med Indijanci zadosti prilike, da si ustvari pravilno sodbo o Indijancih, pravi:

— Indijanci so v svojem prvotnem stanju miroljubni, družabni, postrežljivimi gostoljubni med seboj. Te čednosti so del njih narave. V običajnem življenju si na vse načine prizadevajo ustrediti drug drugemu. Nikdar se ne prepirajo ali pretepaajo. Drug z drugim postopajo z največjim rešpektom ter žive tako miroljubno skupaj kot civilizirani ljudje.

Louis H. Morgan, verni zgodovinar Iroquois Indijancev pravi z ozirom na značaj Indijancev:

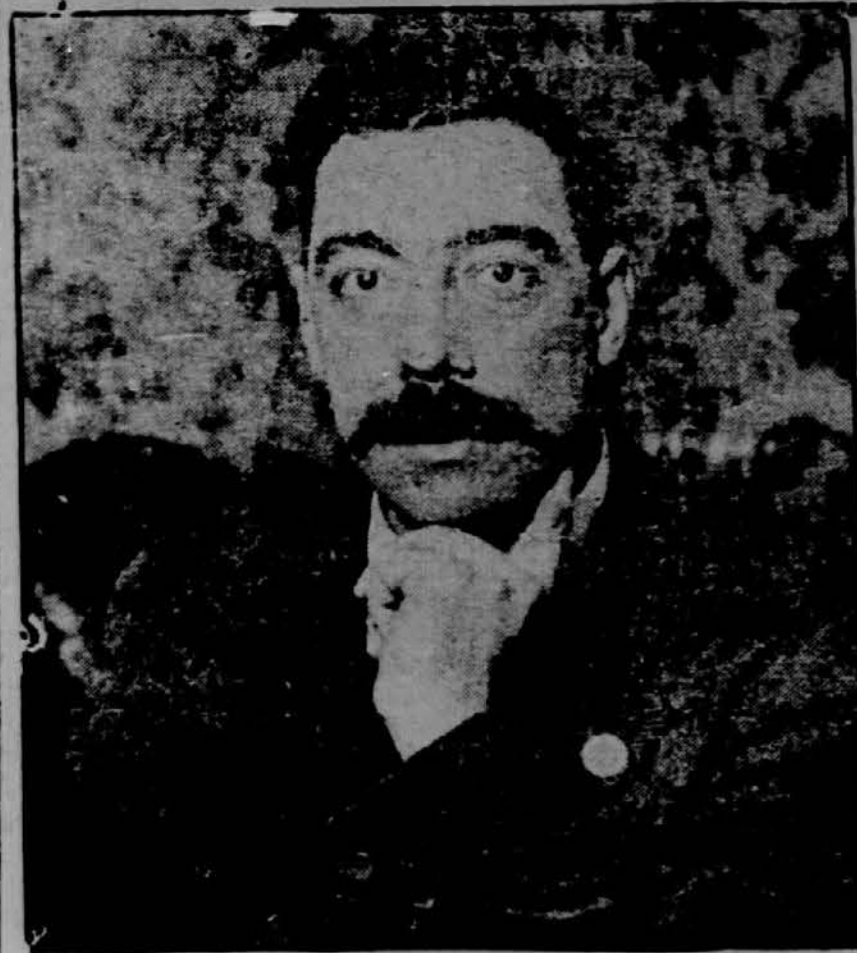
— Tatvina, najbolj zaničevanja vreden zločin, je skoro nepoznana med njimi.

Kolumb pravi v svojih pismih na španskega kralja o tem narodu naslednje:

— Ni ga boljšega naroda na svetu kot je ta, bolj ljubeznivega in milega. Svoje sosede ljubijo kot same sebe. — V nadaljnjem pravi: — Če pustimo na stran predsodke, spadajo med najvišje tipe prvotnega človeka.

James Adair, ki je bil skozi štirideset let trgovec med Indijanci v južnih kolonah proti Mehikiemu zalivu, pravi:

— Noben posameznik si ne drzne omejiti prostost drugega. Vsi so enaki. Edino prednost si pridobijo nekateri z večjo čednostjo, go-

PRVI BOLJŠEVIŠKI ŽUPAN V ANGLIJI.
Slika nam kaže J. J. Vaughana, župana londonskega predmestja Bethnal Green, ki je soglasno z glasilom angleške socialistične stranke prvi boljševiški župan v Angliji.

vernisko zmožnostjo ter junastvom. Razventega pa se smatraje obvezanim živeti in umreti pri obrambi svoje dežele. Bojevniki ne bo sprejeli nikake nagrade za izvršenje junaške čina.

George Catlin, umetnik in raziskovalec, kojega knjige spadajo v vrsto standard-knjig, ugotavlja naslednje:

— Indijance smatram za najbolj pošteno in častno pleme izmed vseh, med katerimi sem imel priliko živeti. Svojo častno besedo zastavljam, da so v njih naravnem stanju zadnji v celi človeški družini, ki bi ropali ali kradli, če zaupate njih časti. Vzpričo sistema plenjenja in krađnje, ki nima nobenega koneca in katerega se izvaja nad pravimi lastniki zemlje smatram represalije, ki obstajajo v odvedenju par konj, za kaj nalenkostno osvetlo, kajti ta narod bi se lahko osvetil nad belimi ljudmi na povsem drugačen način, ne da bi bil pri tem podvržen kakoli postavi.

Pere le June, eden izmed prvotnih zgodovinarjev, severo-ameriškega kontinenta, ki se je takrat imenoval Nova Francija, pravi glede značaja Indijancev naslednje:

— Mislim, da se divjake z ozirom na intelekt lahko stavi na kaj visoko mesto. Manjka le vzgoje in navodila. Duševne sile delujejo z lahkoto in nečinkovito.

Oče Jerome Lallement pravi glede Indijancev:

— Glede intelekta ali razuma ne zaostajajo prav nič za domačimi Evropejci in če bi ostal v Franciji, bi nikdar ne mogel vrjeti, da bi mogla brez navodil in pouka narava proizvesti tako živahno zgovornost ali tako zdravo sodbo glede njih zadev, katero tako zelo občudujem med Huron Indijanci.

La Potherie pravi:

— Kadar govore v Franciji o Iroquese Indijancih, dognemo, da so njih, da so barbari, ki koprije po človeški krvi. To je velika znota. Značaj, katerega moramo jaz pripisovati temu narodu, je povsem različen od predsodkov, katere imajo proti njemu. Iroquese Indijanci so najbolj ponosni in najbolj upoštevanja vredni narod Severne Amerike ter ob istem času najbolj politični in premeteni.

Angleški kolonisti so smatrali Indijance za barbare ali divjake — prav kot jih smatra za divjake tudi sodnik Howard — ter so vsled tega tudi tako postopali z njimi od leta 1620 naprej.

Cela zgodovina pa nam v polni meri potrjuje povsem drugačen utis. Njih neustrašeni duh, njih neomajana zvestoba, njih nemadeževana čast, njih neoporečna resničeljubnost, njih junastvo, njih zvesto prijateljstvo, njih uslužnost tudi če vedo, da se jim je storilo krivico, njih močnatost, njih državniška zmožnost in zgovornost, — vse to jim daje nadkriljevanje značaja, o katerem se le malo sanja v navadni ali običajni oceni Indijanca.

Kje v analah sveta morete pokazati pleme ali narod, ki se je skozi tristo let ali več mogel ustajati skupni agresivnosti štirih velikih narodov. — Anglije, Francije, Španske in Amerike, — in to brez vseh pripomočkov civilizacije? Skozi celo to dobo niso številni Indijanci več kot 300.000 bojevnikov in skozi večino tega časa niso bili v stanju napraviti niti ene puške, ene kroglice, enega noža ali ene umne smodnika. Kateri narod bi se mogel izogniti popolnemu uničenju, če bi ne imel značaja Indijancev!

V današnjih dneh nima Indijance nikakih pravic v sodiških deželah. Niti enega slučajja ne more dobiti brez posebnega akta kongresa za vsak posamezni slučaj. Prišla je ura, ko je treba ratifikirati deklaracijo neodvisnosti.

Še nadaljni element v značaju Indijance pa je najti v dejstvu, da je v času svetovne vojne nad 17.000 Indijancev sklenilo pogodbo z vlado, da umrejo za zastavo, ki ni bila njih zastava. M'odi junaki Indijanci so bili dosti dobri, in postajajo tarče za nemške šrapnele, vendar pa niso bili dosti dobri, da se jih napravi za del dežele, za katero so bili pripravljeno boriti se in umreti in tisoče njih počiva danes v Franciji. Indijance je dosti dober, da vojne naše bitke, a ni dosti dober, da bi postal eden izmed nas ter ga dolžimo, da zaničuje našo civilizacijo. On se ni mogel boriti za zločimne pogodbe na tej strani Atlantika, a se je lahko pridružil generalu Persinghu ter se boril na francoski zemlji, da pomaga odplačati dolg, katerega je dolgovala naša dežela Franciji.

Mi nismo nikdar dali Indijancem primerne prilike. On ima sposobnost za samovlado. Mi veno, da so bili možje njegovega plemena modri v svetu, magnetični voditelji, inteligentni v zakonodaji ter pravični v izvrševanju postav. Treba se je le spomniti na zakonik, katerega so sestavili Iroquois Indijanci, zakonik, katerega ne prekaša noben drugi na svetu in ki je bil sestavljen petdeset let pred prihodom Kolumba.

Naša ustava, ta solidna skala, na kateri je zgrajeno naše narodno življenje, je bila sestavljena na istih splošnih principih, ki so vladali konfederaciji različnih plovov Iroquois Indijancev.

Med Indijanci, ki se odkljujejo v javnem življenju, hočemo omeniti dr. Carlos Montezuma iz Chitcaga, ki je eden najbolj odličnih kirurgov v tej deželi ter polno-krvni Apač; Rev. Sherman Coolidge-a, škofa episkopalne cerkve v Wisconsinu, ki je mojster zgovornosti in dr. Charles Eastmana, zgodovinarja velikega slovesa, ki je polnokrvni Sioux Indijancev.

Na temelju vsega tega je jasno razvidno, da so obdolžbe sodnika Howarda popolnoma neosnovane in da je krivda propadanja indijanskega rodu izključno le na strani belokožcev, ki so divjalice.

Iz zasodanega ozemlja

Ne mine dan da ne bi došle nove vesti o D'Annunzijevih tiranstvih. Dan za dnevom se zapleta vozeli i nikdó že ne more domisliti, kdo in kako ga bo mogel razplesti. Mi pa prisostvujemo komediji skrižanih rok, kakor da je bile na Reki vedno tako m da leži paša glavna luka nekje na Kamčatki.

Uganka je, kako moremo biti tako stojično-mirni, ko zbira pesnik-pirat okoli sebe vse subverzivne elemente, jim daje ne le potuho, temveč jih oskrbuje z denarjem, živečem, obleko in vsem, kar rabijo rovarji proti jugoslovanskemu edinstvu. Morda ne bo več trajalo predolgo in D'Annunzio se bo mogel ponašati, da ima na Reki ni več niti enega Jugoslovana in da je Reka v istini italijanska. Običajni umori, konfinacije, smrtne obsodbe, izgoni, nasilno poitaljanjanje, šikane, novačenja, to so rabeljska sredstva, koj m se mora ukloniti in najenergičnejša resistenca, razsajala tako besno na tako malem ozemlju. In kar je še več, našo javnost v čem pravi ne ne gane, da se stekajo na Reki niti vse mednarodne zarote, ki je zapisala razsul naše države, kot prvo točko v svoj program, to je italijanske vlade, hrvaških frankovcev, Nikole, arvaških roparjev, macedonskih nezadovoljčev in bolgarskih šovinistov. Ne glede na to, da nam povzroča D'Annunzijevo postopanje občutljivo oškodovanje v narodno-posestnem stanju, proti čemur bi morala protestirati cela naša javnost na način, ki bi moral prestrašiti mogotece v Londonu in Parizu, ona mora postati v do glednem času — konec diplomatskih pregovorov leži v nedogledni bodočnosti — baklja, ki bo vzgala nov požar na Balkanu. In če vplamti požar na Balkanu, kdo jamci, da ne poseže ogenj na bližnji in daljni vzhod in se prične na novo sistematično klanje samo radi rodbinskih odnošajev dveh dekadentnih dinastij, avstrijskega lakaja Nikole in filatelista Vittorija?

Narode, je li še kaj ponosa in sva v tvojem sredu, da v jezi pravničnika zagrnjiš celenu svetu: Mera moje potrpežljivosti je izčrpana!

Tako daleč smo že prišli. V afrikanških pragozdovih vlada že idilika v primeri z divjimi odnošaji, katere je zavedel na reškem ozemlju, na jugoslovanskih tleh, poklicani predstavitelj 2000-letne kulture.

O arnayski disciplini D'Annunzijevih vojakov nam sporočajo: V neko hišo v Nadanjem selu ob reški državni cesti je vdrl po noči 5 vojakov, misleč, da so prišli v hišo, katere gospodar je pred kratkim prišel iz Amerike. Po daljšem prerakanju z ženo in bratom gospodarja so zabodli zadnjega z bajonetom in ga težko ranili, ženo pa stegli, da je prišla ob govor.

Na cesti med Parjem in Daskovcem so vojaki napadli nekega kmeta iz Knežaka, ga oropali in pretepli.

Kjerkoli so se nastanili arditli, se vršijo ponoči pogosto tatvine; krađe, karkoli jim pride pod roko: teleta, prašiče, kokoši itd. Iskati pomoč pri karabinerjih je brezuspešno, ker niso za las boljji.

Reclam umri.

Založnik znane reklamove knjižnice Hans Heinrich Reclam je v svojem 80. letu umrl v Lipskem. Kolike cene je njegova "Universalbibliothek" za Nemece, kot tudi za druge narode, ni treba povdarjati. Žal, da so danes, pred vojno tako cenene knjižice vsled gospodarske krize v Evropi tudi postale luksuz za širše sloje ljudstva.

10 milijonov rubljev je nabral svojih zvez petrograjskih strokovnih organizacij za pomoč stavkujočim na Švedskem.

Švedjova univerzitet, kjer v zganjajo izključno upravne uradnike za vsa sovjetska Rusijo, ima nad 1000 dijakov iz vseh krajev

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

med Indijanci z ognjem in mečom.

Avstrijska državna kontrola se je izjalovila.

Misel, da je sedarjo bodo Avstrije pripisovati mirovni pogodbi ali pa sovražnosti sosednih dežel je popolnoma napačna, soglasno z nekim dobro znanim avstrijskim industrijalcem, Julijem Meiml, ki trdi, da je treba pojasniti za dejstvo, da so sosedne države, posebno pa Čehoslovaška in Jugoslavija, zgradile trgovske pločove proti Avstriji, iskati v izjalovljenju državne kontrole. Še dolgo pred vojaškim polomom leta 1918 — tako pripoveduje v londonskem Times, — so pričele različne dežele stare Avstrije, ki ni imela nikdar močne centralne vlade, zapirati svoje meje, ne le proti Dunaju, temveč tudi druga proti drugi. Meiml nadaljuje:

— Vladna kontrola je ena oblika militarizma, — kajti to je militarizem, prestavljen v ekonomsko življenje. Dejanski sta si militarizem in ekonomija nasprotna po smislu, — kajti militarizem ne ve, da je moderno ekonomsko življenje odvisno od najvišjih naporov vseh posameznikov na ekonomskem polju. Militarizem je prepričan, da je mogoče doseči isti uspeh s tem, da se prisili vse posameznike, da delajo tako trdo kot megoče, poton neke vrste ekonomske konskripcije, kot je uveljavljena v Rusiji. Kmalu bomo videli s kakimi posledicami.

— Ideja, da se vzdržijo produkcijo v prejšnjem obsegu s silo ali se jo celo poveča, je skrajno napačna. Milijoni posameznikov, ki so zaposleni pri grajenju ekonomskega življenja, bodo delali do svojih skrajnih sil le v službo, če imajo nek velik nagib. Ne sme še jih gnati na delo, temveč morajo imeti osebni interes pri njem.

— Kakor hitro bi kaka vlada uspela v tem (kot je Rusija) da določi cene za vsako stvar, bo vse ekonomsko življenje nenkrat obstalo kot je obstalo v Rusiji. Trpljenje v ruskih mestih ni posledica slabih letin, temveč posledica vladne kontrole, ki je bila pod revolucionarnim režimom izvedena na veliko bolj drastičen in brutalen način kot pa v katerikoli drugi deželi na svetu.

Kar se je zgodilo na Madžarskem tekom boljševiškega režima, se vrši tudi v Avstriji in drugih državah, — čeprav v milejši obliki in ne tako hitro kot pa na Ogrskem.

V vseh državah, ki so se razvile iz stare Avstro-Ogrske, se še vedno vzdržuje vladno kontrolo nad večino življenjskih potrebščin ter tudi nad predmeti luksusa. S to kontrolo se je pričelo leta 1914 — po prisrskem uzoru in naravna posledica te kontrole je bila, da se moralo meje stare Avstrije zapreti, kajti nikdo ne more izvajati kontrole v deželi, ne da bi hermetično zaprl vrat. Posledica vladne kontrole leta 1915 je bila, da se kmetje niso hoteli odpozdovati svojim proizvođom in da je dobila vlada mogoče le trideset odstotkov vsega, kar bi morala dobiti soglasno s statistikami pred vojno. V naslednjem letu je dobila še manj in kmalu ni dobila nič z izjemo tega, kar so pridelali telesposetniki, ki niso bili kot kmetje v stanu skriti svojih pridelkov. Z ozirom na to pravi Meiml naprej:

— Razlika med resnično tržno ceno ter ceno, določeno od vlade, je postajala večja, čim slabši je postajal politični položaj v Avstriji in čim slabše je postajala centralna vlada. Nadaljna posledica je bila, da niso celo mesta v poljedelskih okrajih, kjer je bilo najti velik prebitek v pridelkih, dobivala od kmetov kar so hotela, kajti nikdo ni smel direktno kupovati od kmetov. Vse potrebščine je bilo treba dobivati skozi oblasti in vsakdo, ki je prodajal ali celo kupoval za višjo ceno kot je bila določena od vlade, je bil kaznovan.

Ko so tedaj krajevne in provinencialne oblasti videli, da ne morejo dobiti dosti niti od svojih lastnih ljudi, so pričele počasi zapirati meje provinc, in tako se je zgodilo, da niso le Češka, Poljska, Hrvaška, Ogrska in tako dalje zaprle svoja vrata, temveč tudi province, ki predstavljajo del sedanje avstrijske republike, — namreč Gorenja Avstrija, Tirolska, Štajerska itd. V sedanjem času ne obstajajo take ekonomske meje le med posameznimi novimi državami, ki so nastale iz stare Avstrije, temveč obstajajo skoro iste meje med provincami avstrijske republike same in ne le to, temveč v provincah samih med posameznimi okraji.

— Stvari so dospelo do takega viška, da skuša vsaka nova država, vsaka provinca in vsak okraj obdržati v notranjosti svojih meja vse, kar je potrebo na tam živeti narod. Izvozi in uvozi so bogiči edino le z dovoljenjem vlad ali pa provinencialnih ter krajevnih oblasti.

Glede na komplicirana pogajanja, katerim je ves promet, industrijalni in ekonomski, izpostavljen, pravi Meiml, "da ni to nič drugega kot vojna, — ne vojna med posameznimi novimi državami, temveč vojna med provincami, okraji ter med demokratičnimi občinami v velikih mestih ter ostalim delom prebivalstva. Kot se zgodi v službaj navadne vojne, v kateri se vojaki ali pravzaprav militaristi, ki jo vodijo, ozirajo nanjo kot na naravno stanje in to prav posebno radnega, ker je vojna njih cilj ter žive od nje, tako govore tudi državniki in uradniki v novih državah o teh omejitvah kot o potrebnih stvareh, kajti čim bolj postane sistem kompliciran in čim več pogajanja je treba, tim več uradnikov bo-zaposlenih, da se završi taka pogajanja. Konečno pravi Mr. Meiml:

— Odprava ovir na mejah, zopetno ustanovljenje proste trgovine med deželami in zopetni pričetek individualne aktivnosti, — edino to more pomagati tem deželam, da premagajo sedanje težkoče, v katere so zabredle.

— Na drugi strani pa bo naslednja zima še veliko bolj strašna kot pa je bila pretekla, če bo šel ta boj naprej. Stradalo ne bo le prebivalstvo Avstrije v mestih, temveč tudi narod v državah, ki so se razvile iz stare Avstrije, kajti vladna kontrola v vseh teh deželah zapira meje, ne le držav samih, temveč tudi posameznih okrajev ter izroča s tem stradanju vsa mesta.

(Ta izvajanja avstrijskega strokovnjaka so pravilna v več kot enem oziru, čeprav so pomanjkljiva v drugih ozirih. Pončeni pisec se veliko preveč ozira na materialno stran cele zadeve, čeprav je zelodec prvi, ki se oglaš sredi političnih bojev. Pisec tega članka govori s pečifino avstrijskega stališča ted ne upošteva faktorjev, ki so sploh dovedli do razrušenja Avstrije ter ustanovljenja novih neodvisnih držav. Pretekli teden smo objavili v našem listu serijo članov, katere je spisal avtoritativen človek, ki pozna razmere v Jugoslaviji. Kdor je prečital pazno dotične članke, si je ustvaril jasno sliko glede rasičnega položaja v Jugoslaviji ter tudi glede razmerja, v katerem stoji Jugoslavija do ostalih držav, predvsem do Avstrije. Jugoslavija, ki producaira dosti za svoje prebivalstvo, si ne more dovoliti, da bi zaklada za ubogajme Avstrijo, svojo največjo sovražnico ter s tem pripomogla k zopetnemu pokretu nemške moči. V takih zadevah in prav posebno vspriči nadutosti nemških Avstrijev kot jo je opaziti na Koroskem ali nemški Štajerski, je vsako usmiljenje škodljivo najboljšim interesom naše mlade države. Mi stojimo sami, navezani sami nase in sami si moramo pomagati iz močvirja. Drugi nam ne bodo.)

Srečen je človek, ki je izgubil svoj sloves, — če je bil slednji slab.

Marsikateri človek se je izgubil, ko je padel v zev med obljubo in izvršenjem.

Spomini na domovino.

Visok je bil kakih šest čevljev in tri inč. Tehtati je moral najmanj dvesto funtov. Rojen je bil leta 1884 in lasje so mu že začeli sveti. Poleg tega se mi je pa tudi zdel bolan. Spoznala sva se v Trebinju v Hercegovini. Ko je slišal, da sem jaz v mestu, je prišel iz sosednje vasi, v kateri je živel ter me vprašal za kisto, katero mu je poslal njegov bratranec iz Butte, Mont.

Ko je dobila Avstrija v svoje kreniplje Hercegovino, je napravila iz Trebinja, ki je bila mala vasica, garnizijsko mesto. Tam je bil neprestano stacioniran po kak regiment. Visoke skalnate hribe je izpremenila Avstrija v trdnjavo. Te varnostne odredbe so se ji zdale potrebne vsled bližine Črne gore.

V Trebinju se bo pa tekom dvajsetih let zmanjšalo prebivalstvo. S tem mestom bo tako kot je z našimi zapadnimi kempami. Ko zasledijo ljudje kako žilo, se kempa razvije ko pa žile zmanjka, je tudi kempa kmalu zapuščena. Ker je Jugoslavija združena, ni več potreba, da bi bilo to mesto utrjeno.

Moj hercegovinski orjak me je vodil po mestu ter mi razkazoval zanimive kraje. Ko človek gleda to sklanato okolico, se mora naravnost čuditi, od česa ljudje žive. Toda žive vseno. Tupatam sredi skal je kak kosček zemlje in v tej zemlji sade tobak, fige in vinsko trto. Med skalami pa raste jako okusno sadje, "šipak" imenovano.

V Ljubljani pravijo tobaku, katerega uporabljajo v Jugoslaviji, bosenski tobak, kar pa nikakor ni pravilno. Več kot devet desetih tega tobaka je zrastle v Hercegovini. Bosna je preveč hribovita in preveč mizla za tobak.

Vino, katerega pridelujejo v tem podnebju, ki je jako slabo kalifornijskemu podnebju, se imenuje "žilavka". Pa tudi "blatina" mu pravijo ter je tako dobro brega okusa kot najboljša dalmatinsko vino.

Izven mesta je pokopališče. Malo vstran je bil s kamenjem ograjen prostor in njem trije veliki leseni križi. Vsi križi so bili okinčani s evetlicami. Vprašal sem svojega voditelja, kaj je to in on mi je povedal, da je tam zakopanih 93 žrtev zadnje vojne ter da je med njimi tudi njegov bratranec.

Ko sem si vse natančno ogledal ter prečital par napisov, mi je začel moj vodnik Marko Marič pripovedovati naslednje:

Kakorhitro je poslala Avstrija Srbiji ultimatum, so vse pravoslavne Jugoslavoane ostro zastražili. Ko je bila napovedana vojna, so one, o katerih so slutili, da simpatizirajo s Srbijo, aretirali. One, kateri so hoteli pobegniti preko meje, so imeli vsaj vojno zaprte.

Ko je začela Nemčija z nasilji, je tudi Avstrija izprevidela, da je nasilje najboljši način, potom katere lahko drži Slovane na vajet. Avstrija je pričela obesati, začela je javno.

Tudi jaz sem bil obtožen. Vsled tega sem osivel ob svojih 36 letih. Vsled tega sem tudi slabega zdravja. Prej ga ni bilo mladeniča v okolici, katerega bi ne vrgel, in nihče ni znal metati kamenja tako daleč kot sem ga metal jaz.

Možak se ne boji smrti, boji se pa negotovosti. To strašno čakanje. Prebujenje sredi noči z mislijo: Ali bom prišel jutri jaz na vrsto? To človeka izdela in uniči. To izpremeni črne lase v bele.

Stonel sem na ograji tega okrvavljenega prostora; poslušal tega osivelega mladega moža in razumel, zakaj tega naroda ni mogoče podjarniti.

Med temi tridesetdesetimi — je rekel — sta bili tudi dve ženski. Ena je hotela kupiti nekaj hrane s srbskim dinarjem. Trgovec je rekel, da dinar ni dober. — Morda bo pa dober kakoga dne — je odvrnila ter pristavila: — Morda bo Srbija znagala.

Prišla je pred sodišče ter je bila obsojena smrt. Naslednjega popoldneva sva šla z Markom v Split, kjer so bile kiste, namenjene za Bosno in Hercegovino. Ko sva menjala vlak, mi je pokazal Marko malo vasico "Zidari" po imenu. To ime je najbrže od tega, ker so vse hiše zidate ter pokrite s slamo.

Povedal mi je, da je prvo leto vojne strazil to progo neki Jugoslovanski mohamedanske vere. Nekega dne je prišel v straznico ter povedal častniku, da je videl sledi proge kup kamenja.

Še isto noč je bila požgana vsa vas. Zgorelo je vse, kar je moglo goreti.

Par let zatem pa je ta mohamedanec povedal Marku, da je kamenje sam navalil na progo, hoteč se maševati nad nekimi svojim sovražnikom v vasi, ki je pravoslavne vere.

To je zopet dokaz, kaj lahko napravi verski fanatizem.

V Splitu, kamor sva dospela v nedeljo, sva iskala prenočišča, pa se nas v vseh hotelih odslavili. Slednjič nama je preskrbel neki fakir, ki je bil na lovu za tuje malo podstrešno sobico z dvema posteljama. Ko sva odločila svojo nočno obleko, je potegnil Marko iz torbe dva kosa ovčjega sira in lebec črnega kruha, jaz sem pa šel v gostilno ter kupil tam za petnajst ameriških centov liter do brega dalmatinskega. Po dolgem potovanju, ko sva bila oba nasičena slanega morskoga zraka, je nama izvrstno teknil sir s kruhom, zalet s pristno dalmatinsko kapljico.

Ko sva se najela in napila, mi je Marko postregel s finimi hercegovinskimi cigaretami. Značilno pri Marku, ki je toliko prestal, je bilo to, da ni občutil do nikogar nobenega sovraštva. Ko sem ga vprašal, kaj misli o Mohamedancih v Bosni in Hercegovini, je odvrnil:

— To so moji bratje, slabo poučeni, toda ena generacija bo vse izpremenila.

Pueblo, Colo., koncem aprila. Walter Predovich...

Roparji preže na tihotapce

Neki orožniški stražmojster ob demarkacijski črti je te dni ponoči šel nadzorovati obojne straže. Vzel je sabo vojak — Srba. Na potu sta prišla v gozd, kjer sta naenkrat zaslišala energično povelje: "Stojte!" Stražmojster je bil prepričan, da ima pred sabo orožniško patroljo, ki jo je hotel nadzorovati. Zato je zaklical: "Dobro si zaklical, je vse v redu!" Za odgovor je dobil ponovno še energičnejše povelje: "Stojte!" Uvidel je, da nima pred sabo orožniške patrolje, zato je napel svoj revolver in ukazal vojaku, da je nameril puško proti kraju. Odkoder se je slišalo povelje. Istočasno je nameril na kraj, kjer se se slišali človeški glasovi, svoje luč in zapazil dva v vojaško uniformo obličena in s puškami oborožena moža. Eden izmed teh je takoj jel bežati ko je videl stražmojstra z vojakom, in je tudi srečno utekel, drugega pa je stražmojster spremljevalcem zajel in razorožil. Bil je to tapetnik Čemažar, stanujoč v Ljubljani na Zaloški cesti št. 26. Dognalo se je, da je Čemažar s svojim pobegnim tovarišem, oborožen in obličeno kot vojak, prežal na tihotapce, da jih oropa. Zdi se da obstoji v Ljubljani dobro organizirana roparska družba, ki slično kakor orožniki preželi na tihotapce, samo s tem razločkom, da orožniki tihotapce zaledujejo in preganjajo, ker škodujejo s svojim delovanjem državi, dočim skuša roparska družba zajeti tihotapce zato, da se polasti blaga, ki ga tihotapci hočejo spraviti preko demarkacijske črte. Tihotapcem je torej nastal nov sovražnik, v roparskih družbah, ki so se osnovale baje ne samo v Ljubljani, marveč tudi po drugih obmejnih krajih. Tihotapcem bodo torej v bodoče še manj cvetele rožice kakor dosedaj. Čemažar je gotovo imel v Ljubljani več sokrivcev.

Ko sva se najela in napila, mi je Marko postregel s finimi hercegovinskimi cigaretami. Značilno pri Marku, ki je toliko prestal, je bilo to, da ni občutil do nikogar nobenega sovraštva. Ko sem ga vprašal, kaj misli o Mohamedancih v Bosni in Hercegovini, je odvrnil:

— To so moji bratje, slabo poučeni, toda ena generacija bo vse izpremenila.

Pueblo, Colo., koncem aprila. Walter Predovich...

Ko sva se najela in napila, mi je Marko postregel s finimi hercegovinskimi cigaretami. Značilno pri Marku, ki je toliko prestal, je bilo to, da ni občutil do nikogar nobenega sovraštva. Ko sem ga vprašal, kaj misli o Mohamedancih v Bosni in Hercegovini, je odvrnil:

— To so moji bratje, slabo poučeni, toda ena generacija bo vse izpremenila.

Pueblo, Colo., koncem aprila. Walter Predovich...

Komunistična stranka v Nemčiji. Kakor poročajo listi, se je dne 4. in 5. aprila konstituirala komunistična delavska stranka v Nemčiji.

Novice iz Slovenije

Anton Klemenčič. Vpokojeni župnik iz Borovlj na Koroškem, ki je precej let živel pokojno v Mariboru, je umrl 21. marca v svoji rojstni župniji pri Sv. Jurju na Ščavnici. Služboval je kot župnik v Borovljah nad 30 let in je umrl v starosti 70 let.

Veržnik, kateri je kradel. K posestniku Ivanu Knificu v Selju pri Medvodah je prišel 20-letni fant, ki je rekel, da se piše Stanislav Pečr. Gospodarju je ponudil petrolej v zamenjavo za krompir in je prenočil pri njem. Zjutraj je odšel, toda vzel je s seboj tudi nove hlače.

Pretep na Igu. Fantje na Igu so pred kratkim v noči stegli; ker sta dva fanta zbežala v neko hišo, so šli drugi za njima in ker so hišo zaklenili, so vdrli v njo in boječa zajela preščkali. Orožniki so aretirali Jožefa D... iz Kot in ga odvedli v Ljubljano, kjer so ga pa že izpreiskovalnega zapora izpustili.

Ribja kri. Tobačno trafiko na Bregu pri Ptujju je dobil ondodni trgovec Slavice, mož, ki je bil in ki ostane eden naših največjih narodnih nasprotnikov. Možakar je imel drzno čelo, da je napravil napis v frankfurtskih barvah, na katerem se sedaj s ponosom ozira. Ali imamo mi Sloveni res ribjo kri, da moremo tako drzno izzivati mirno prenašati?

Radovednost, kako se kokoši kradajo. je privedla Ljudevita Simena pred deželne sodišče. Verjel ni, bi bile kokoši tiho, če se ukradejo, kar mu je pripovedoval neki Tič. "Pa se prepričajva", je rekel Tič Simenu in šla sta k Ani Firmatovi, kjer je ujel Tič 3 kokoši in 1 petelina; 2 kokoši je vzel Simene, ki je čakal pred šupo. Sodba: Simene dobi 2 meseca težke ječe. Če se je Simene hotel prepričati, ako so kokoši pri tatvini tiho, bi se o tem lahko prepričal doma, kjer imajo tudi kokoši", pravi sodnik ko razglasi sodbo.

Zdaj pride pa še večja lumparija! pravi nadsvetnik Vedernjak Francu Zupanu iz Doslavč, kateri je hodil h Katarini Mulaj po mleko, nekega dne ji je pa rekel: "Na vrtu trese nekdo jabolko!" in šel je z njo na vrt, medtem je pa šel v sobo Zupanov prijatelj Franc Balog, kateri je ukradel Mulajevi 3 denarnice in nekaj denarja. "Nato sta pa šla", pove g. nadsvetnik Vedernjak, "oba tička Mulajevo tožiti radi razžaljenja časti, prekliala je žalitev na Breznici in plačala njunega advokata; Fr. Zupan je pa že prej ukradel na pol ustrojeno kožo, vredno 500 kron. Zupanov oče su mi sina, da mu je ukradel 1000 kron. Sodišče je obsodilo Franca Zupana na tri mesece težke ječe, Baloga pa na 6 tednov težke ječe.

Zaklad v škrinji. V Dragomerju je bilo ukradenih iz škrinje 200 kron v srebru.

Veliko tatvino je izvedla Pavla Nanut iz Štandreja, katerega stanuje v Spodnjih Piričah. Pred kratkim so jo pod Trančo aretirali in privedli na policijsko ravnateljstvo, kjer je povedala, da je res ukradla v Rožni dolini sušilec čevljev Andreju Kralju 100 dolarjev. "Kje imate denar?" jo vpraša poslujoči policijski uradnik. — "Ponucala sem ga". — "V 14 dneh!" — Saj ga nisem sama, skupno z Jožefom Batorom sva zapravljala". — Kralj je povedal, da je kupil dolarje pred 6 meseci v Trstu in da je dal za nje 7000 kron. Nametova pravi: "Dolarje sem zamenjala v neki gostilni blizu Sv. Jakoba, 10,000 kron sem dobila za nje.

Veliki vlomi. Zadnje dni pred Veliko nočjo je organizirana vlomilska družba izvršila večje vlome po raznih trgovskih skladiščih. Samo v ustanovljenem skladišču A. Drufovka na Dunajski cesti so odnesli

demarkacijski črti. Ker je tupa-tupa vneto branil veržnike in tihotapec, so mu ti gospodje honorirali stroškovnik na ta način, da se mu ponoči ukradli iz hleva 20 tisoč kron vredno kobilu ter jo odpeljali preko žice.

Smrtna kosa. Na Zidanem mostu je pred kratkim umrla ga. Aneta Bučarjeva, učiteljica na Zidanem mostu. Pokopali so jo v Podbrežju pri Mariboru. — V St. Petru pri Zidanem mostu je umrl Vladimir Sterniša.

Smrtna kosa. V Logarski dolini je umrl Jurij Robnik, znan zlasti turistom pod imenom "Stari Logar". Pokojnik je bil eden najimovitejših posestnikov v Solčavi. Dobra polovica Logarske doline je bila njegova last. Pokojnik je po svoji originalnosti slovel po vsej Savniski dolini. Bil je stara slovenska korenina, ki je zlasti skrbel za to, da se v Logarski dolini ni ugnezdil nemški živelj.

Nesreča ali zločin? 11. aprila popoldne se je na Trnovskem pristanu odigral pretresljiv prizor. Čolnar Karol Gorše, iz Kladezne ulice, stari znani prevoznik na "Jeku", je po daljšem iskanju potegnil iz globokega blata Ljubljanič — truplo, ki je bilo teden dni zagrebano v vodnem blatu. Pretresljiv je bil prizor, ko je prišla mlada žena žena s sorodniki ter je agnosicirala nesrečno žrtev za svojega moža. Bil je mlad, krepak, v najkopi dobi življenja — narednik Anton Jeglič, ki je bil kot računski podčastnik prideljen 3. četi dravsko-pešadijskega polka v domobranski vojašnici. Nesrečna žena je svojega moža pogrešala že od Velikega petka ponoči. Sprva so domnevali, da je odšel v Trst, ker je vedno hrepenel po Trstu. Ker le ni bilo o njem nikakega sledu in glasu, so sorodniki in njegovi znanci, kateri so bili kritične noči žujim skupaj v kavarni, prijavili zadevo policijskemu ravnateljstvu. Čez teden dni pa je šla po Trnovem gorovica, da leži v Ljubljani nad zatvornicami neko moško truplo. Policija je bila na to opozorjena ter je vsled tega okrožni nadzornik Jože Habbe odredil preiskavo struge. Nesrečno žrtev so prepeljali v mrtvašnico. Na kakšen tragičen način je začel Jeglič v vodo, še ni pojasnjeno. V bližini stanujoče stranke se sedaj spominjajo, da so čule kritično noč neki prepirt ter klice na pomoč.

Roparski napad. Dne 2. aprila je neznanec napadel na javni cesti dopoldne okrog 10. v celjskem okraju med Sladko goro in Lembergom Jožefa Knafliča, sorodnika Alojzija Papeža, trgovca na Sladki gori, ter ga popolnoma oropal. Knaflič je imel pri sebi okrog 800 kron. Ropar mu je vzel ves denar, uro in veržico in sploh vse, kar je imel pri sebi. Knafliču se je, kljub njegovi visoki starosti, ima že 73 let, posrečilo, da se je rešil, dasi ga je ropar s kamnom lahko ranil na glavi. — Orožniki zasledujejo zločince, ali dosedaj jim še ni uspelo, da bi prišli na sled roparju.

Ir šoštanja javljajo: Smrt je zatisnila trudne oči posestniku in klobučarju Ivanu Šmigovcu, ki je v marljivem delu v času svojega 20-letnega bivanja v Šoštanju dvignil svojo obrt, se trudil zlasti v zadnjem času kljub težki dolgoletni bolezni kot ustanovnik in načelnik za novoosnovano klobučarsko zadrugo, poleg tega pa sodeloval z njemu lastno vestnostjo in pridnostjo v svetovetu, pri Obrtnem hranilnem in posejilnem društvu itd.

Umrl je v Ljubljani posestnik, kovaški mojster in odbornik mestne hranilnice Mihael Weiss.

Odvetniški stroškovnik je za Veliko noč prezentiral neki ljubljanski odvetnik — ljubitelj lova, vrhniški tihotapcem. Z lepim parom konj se je peljal na fcv k Sv. Joštu pri Vrhniki ob

dvigné roki, se lovi žujimi po zrak-tu in padla. Mislili so, da ji je slabo, odnesli so jo malo vsvarna, a je gredoč umrla. Imela je pre-streljeno srce, pljuča in eno re-bro. Stara je bila šele 28 let in je bila trdna opora starišem. — Ena kroglja je prebila debela cerkve-na vrata in padla na tla, eden strel pa malo odrgnil Franca Zaletelja po nogi.

Japlja je pekla vest in se je sem javil orožnikom. Sodišče mu je prisodilo 4 meseca ječe, da bo razmisljal o svoji lahkonisljenosti.

KRETANJE PARNIKOV
KEDAJ ODPLUJEJO IZ NEW YORKA

Pres. Wilson	8. maja	—	Trst
Philadelphie	8. maja	—	Cherbourg
Leopoldina	9. maja	—	Havre
France	12. maja	—	Havre
La Savoie	22. maja	—	Havre
New York	22. maja	—	Cherbourg
Subsahanna	22. maja	—	Trst
Rochambeau	27. maja	—	Havre
Adriatic	29. maja	—	Cherbourg
La Lorraine	29. maja	—	Havre
St. Paul	29. maja	—	Cherbourg
Argentina	1. junija	—	Trst

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojasnila, obrnite se na tvrdko FRANKSAXER 88 Cortlandt St. New York

demarkacijski črti. Ker je tupa-tupa vneto branil veržnike in tihotapec, so mu ti gospodje honorirali stroškovnik na ta način, da se mu ponoči ukradli iz hleva 20 tisoč kron vredno kobilu ter jo odpeljali preko žice.

Smrtna kosa. Na Zidanem mostu je pred kratkim umrla ga. Aneta Bučarjeva, učiteljica na Zidanem mostu. Pokopali so jo v Podbrežju pri Mariboru. — V St. Petru pri Zidanem mostu je umrl Vladimir Sterniša.

Smrtna kosa. V Logarski dolini je umrl Jurij Robnik, znan zlasti turistom pod imenom "Stari Logar". Pokojnik je bil eden najimovitejših posestnikov v Solčavi. Dobra polovica Logarske doline je bila njegova last. Pokojnik je po svoji originalnosti slovel po vsej Savniski dolini. Bil je stara slovenska korenina, ki je zlasti skrbel za to, da se v Logarski dolini ni ugnezdil nemški živelj.

Nesreča ali zločin? 11. aprila popoldne se je na Trnovskem pristanu odigral pretresljiv prizor. Čolnar Karol Gorše, iz Kladezne ulice, stari znani prevoznik na "Jeku", je po daljšem iskanju potegnil iz globokega blata Ljubljanič — truplo, ki je bilo teden dni zagrebano v vodnem blatu. Pretresljiv je bil prizor, ko je prišla mlada žena žena s sorodniki ter je agnosicirala nesrečno žrtev za svojega moža. Bil je mlad, krepak, v najkopi dobi življenja — narednik Anton Jeglič, ki je bil kot računski podčastnik prideljen 3. četi dravsko-pešadijskega polka v domobranski vojašnici. Nesrečna žena je svojega moža pogrešala že od Velikega petka ponoči. Sprva so domnevali, da je odšel v Trst, ker je vedno hrepenel po Trstu. Ker le ni bilo o njem nikakega sledu in glasu, so sorodniki in njegovi znanci, kateri so bili kritične noči žujim skupaj v kavarni, prijavili zadevo policijskemu ravnateljstvu. Čez teden dni pa je šla po Trnovem gorovica, da leži v Ljubljani nad zatvornicami neko moško truplo. Policija je bila na to opozorjena ter je vsled tega okrožni nadzornik Jože Habbe odredil preiskavo struge. Nesrečno žrtev so prepeljali v mrtvašnico. Na kakšen tragičen način je začel Jeglič v vodo, še ni pojasnjeno. V bližini stanujoče stranke se sedaj spominjajo, da so čule kritično noč neki prepirt ter klice na pomoč.

Roparski napad. Dne 2. aprila je neznanec napadel na javni cesti dopoldne okrog 10. v celjskem okraju med Sladko goro in Lembergom Jožefa Knafliča, sorodnika Alojzija Papeža, trgovca na Sladki gori, ter ga popolnoma oropal. Knaflič je imel pri sebi okrog 800 kron. Ropar mu je vzel ves denar, uro in veržico in sploh vse, kar je imel pri sebi. Knafliču se je, kljub njegovi visoki starosti, ima že 73 let, posrečilo, da se je rešil, dasi ga je ropar s kamnom lahko ranil na glavi. — Orožniki zasledujejo zločince, ali dosedaj jim še ni uspelo, da bi prišli na sled roparju.

Ir šoštanja javljajo: Smrt je zatisnila trudne oči posestniku in klobučarju Ivanu Šmigovcu, ki je v marljivem delu v času svojega 20-letnega bivanja v Šoštanju dvignil svojo obrt, se trudil zlasti v zadnjem času kljub težki dolgoletni bolezni kot ustanovnik in načelnik za novoosnovano klobučarsko zadrugo, poleg tega pa sodeloval z njemu lastno vestnostjo in pridnostjo v svetovetu, pri Obrtnem hranilnem in posejilnem društvu itd.

Umrl je v Ljubljani posestnik, kovaški mojster in odbornik mestne hranilnice Mihael Weiss.

Odvetniški stroškovnik je za Veliko noč prezentiral neki ljubljanski odvetnik — ljubitelj lova, vrhniški tihotapcem. Z lepim parom konj se je peljal na fcv k Sv. Joštu pri Vrhniki ob

Severova zdravila za izboljšanje zdravja v družinah.

Bolečine v križu

so zelo pogosto vsled nerednih ledic. Tak simptom je največkrat prvo znamenje, ki vas opozarja na dejstvo, da ledice in mehur ne delata pravilno. Popravi ju. Rabi

Severa's Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za ledice), ki je priporočljivo kadarkoli potrebujejo ledice ali mehur tonike. Vzemite ga proti vnetju mehurja in ledic, neodhajanju vode, proti odtekanju goste urine, bolečinam pri uriniranju, otečenim nogam, kar prihaja vsled nerednosti ledic. Cene 75 centov in \$1.25 ter 5c in 5c davila. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Ozdravi katar mehurja in od strani vse v 24 urah.

SANTAL MIDY

Vsaka pilula nosi ime MIDY. Varujte se ponaredb. Na prodaj v vseh lekarnah.

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta. Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, povesti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite ta kupon, pridenite za 40 centov štampov ter pošljite nam.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štampov.

Ime

Naslov

Mesto in država

Stric Nikifor.

Nedaleč od grškega pristaniša Pireja se dviga iz morja skainat otoček. Tjakaj izkrevajo parniki, prihajajoči iz kužnih mest, potnike, da prestanejo uslovljeni karantin. Otoček je od vseh strani obdan z drugimi večjimi otoki, tako da je morje okoli njega tudi v nevihti mirno in jasno.

V davnih časih se je tam naselili tuje, ki je prišel baje iz svetih mest. Imel je razen slabe prepreke obleke le še palico in majhno popotno torbico, v kateri je nosil suho sadje in kruh. Hodil je vedno bps, kakor kakšen capin in otroci po mestih in vaseh so trumoma za njim begali in se norčevali iz njega. No, imel je tako blage, tako dobrohotne oči, da je vsak, katerega je le parkrat pogledal, postal njegov prijatelj, seveda, če je imel drugače dobro sree. In kmalu ga vsa okolica ni drugje imenovala in zvala kot stric Nikifor. Posebno radi so ga pa imeli otroci.

Hišice si ni postavil. Ob bregu pod višico skalo si je našel pribežališče. Drugače ni naredil, kakor da je malo obiščel zemljo, pa iz debelih kamenjev je sestavil od zapalne strani nekako steno, da ne bi veter zanašal dežja na ležišče. Spal je na tleh, pokrival se je pa s plaščem iz raskave volne.

Dolgo vrsto let je žele stric Nikifor živeti na otoku. Malokdo je k njemu zahajal, in še to le kakšen ribič, ki je v bližini lovil ribe. Kdaj je bil torbica prazna, je šel čez otoček na vzhodno obalo. Tam je bilo morje komaj kilometer široko, na drugem bregu je stala ribiška hišica in če so bili otroci pred hišo je samo zaklical:

"Halo, Stefano! Halo, Dafno!"

In takoj sta skočila dva ribičeva otroka v čoln in odveslala na otoček.

"Dobro jutro, stric! Nikifor, dobro jutro!" sta ga že oddalec pozdravljala in ko sta s čolnom pristala k bregu, skočila sta k njemu in ga objemala vsa srečna. a tudi puševnik ni nikoli pozabil nanja. Kadarkoli se je vračal na otok, vselej jima je kaj prinesel, če drugega ne, vsaj kakšno pomarančo ali pa pest dateljev ali suhih fig.

Pride v kakšno vas ali mesto, vsak človek ga pozna in od vseh strani mu lete pozdravi nasproti: — Zdravo, stric Nikifor! — Dober dan, starina! — Kako se kaj imaš?

— Dobro, hvala Bogu! — odgovarja laskavo puševnik.

— Malo prisedi in povej nam kaj novega!

In on prisede in pripoveduje jim stare legende o Zveličarju in apostolih. In vsi ga z veseljem poslušajo, ker zna tako zanimivo povedati.

In ko se je zvečer vrnil domov, je imel torbico polno in bil je preskrbljen za par dni.

No, večkrat ga ni bilo tudi cele tedne nazaj.

— Malo po svetu grem pogledat kaj delajo moji znanci! — je odgovarjal na vprašanja. Malhi je je navadno po obali proti Kórintu ali pa v gore k pastirjem, s katerimi se je kdaj seznanil slučajno v Pireju na trgu.

No, z vsemi ljudmi pa stric Nikifor vendar ni bil dober. Trpeti ni mogel sodobnih mu pismarjev in farizejev in drugih osobnih močetecev iz Pireja in okolice. In kjer je le mogel je to javno pokazal in vsakemu je povedal svoje mnenje naravnost v obraz. Čeprav je bilo to na trgu ali je drugodi, kjer se je trla množica. In vsi, ki niso imeli glade takih lastnosti prav čiste vesti tudi niso puševnika ljubili in skrbeli so, da mu ne pridejo preblizu. In če so ga videli kje prihajati, so zaničljivo vzklikali: — Norec z otoka švedra! — in se skrili v prodajalno ali v postransko ulico.

Toda težak je boj z močeteči, s pismarji in farizeji; celo Kristus je v njem podlegel! Tudi stric Nikifor jim je moral iti s poti.

In to je tudi slutil, ker, ko se je na veliko soboto zvečer odpravil v mesto v stolnico k polnočnici, sta ribičeva otroka kakor prejšnje leto tudi ta pot hotela z njim v cerkev k vstajenju Gospodovemu, on jima je pa odrekel

to veselje. No, ko se je poslovil, je vzel obadva na roke in ju po vrsti poljubil, prvega fantka Stefana, potem pa deklico Dafno, jima še rekel: — Le pridna bodita, pa zame molita! — ter hitro odšel v noč.

Cerkev je bila prenapolnjena in vsa je sijala v tisočih lučih. — Vse v zlatu in srebru in z dragimi kamni posute so se lesketale podobe svetnikov na ikonostasih. V dragocenih oblekah se je pred altarjem sukal nadškof s svojimi nešteti pomočniki in opravljal velikonočni obred, svečano in veličansko. Z obeh pevkih pomostov je odmevalo velikonočno petje po vseh kotih gromodne cerkve, gručelo pod oboki in zvenelo na visokih oknih. Duh kadila se je z duodikastim dimom razširjal po prostoru.

Nikifor je stopil v cerkev pri stranskih vratih blizu velikega oltarja. Tu se ljudje niso tako drenjali, kakor pa zadaj. Bilo je še dosti prostora, ker tukaj je bilo mesto le za gospodo. Stopil je čisto pred oltar, pokleknil je in se začel križati in priklanjati, nazko, do tal. Nikamor se ni ozrl, le molil je goreče.

Tik za njim je pa nastalo čudno gibanje: Gospoda se je začela pogledavati, med seboj šepetati, vilati no-ove in na vse mogoče načine je izkazovala svoje prezrenje in nezadovoljnost z vsiljivim "norecem z otoka". Visoko postavljena dama je skoraj na glas zagodrnjala, razaljena odšla iz cerkve in zaloputnila za seboj vrata.

Svečniki pred oltarjem so vse to videli in poslali cerkovnika, naj odvede Nikifora z "gospoškega mesta". Cerkovnik mu je pravil na uho, ga drgal za rokava, no Nikifor se za vse besede in sunke čisto nič ni zmenil, a se je še dalje klanjal in križal in tolkel na prsi ter molil. Cerkovnik se je sramežljivo ozrl na gospode, pokazal za glavo na Nikifora, skomizgnil z rameni in počasi odšel.

Nastopil je najsvečanější trenotek tega večera. V rokah vsakega svečenika je zagorela sveča in isti hip, kakor bi jih strela vnela, se je užgalo tisoč sveč v rokah vernikov.

"Kristlus je vstal od mrtvih!" je zapel nadškof.

"Resnično je vstal. Aleluja!" mu je slavček odpel ves pevski zbor.

Po stari krščanski navadi so se začeli duhovniki med seboj poljubljati, ravno tako so delali tudi moleči se, in "Kristus je vstal od mrtvih!" je šlo po vsi cerkvi od ust do ust.

Nikifor se je še enkrat priklonil, se pobožno prekrizal in vstal. S hitrimi koraki se je približal k poljubljajoči se med seboj gospodi, objel prvega gospoda, ki mu je prišel pod roke in ga trikrat poljubil rekoč:

"Kristus je vstal od mrtvih! — Odpustite meni grešniku!"

S silo st mu je iztrgal gospod iz krepkega objema, zaklel in planil med prestrašeno kričečo tolpo gospode, ki se je zgražena strnila v razburjeno mravljišče. Duhovstvo pred oltarjem se je tudi razvnelo. Nadškof je srdito namignil in že sta dva svečenika skočila s cerkovnikom k začudenemu Nikiforu, da ga izčeno iz cerkve.

Tedaj je šele stari spoznal, kaj da hočejo od njega in iz dna verujoče, ljubeče in globoko razžaljene duše je vzkliknil:

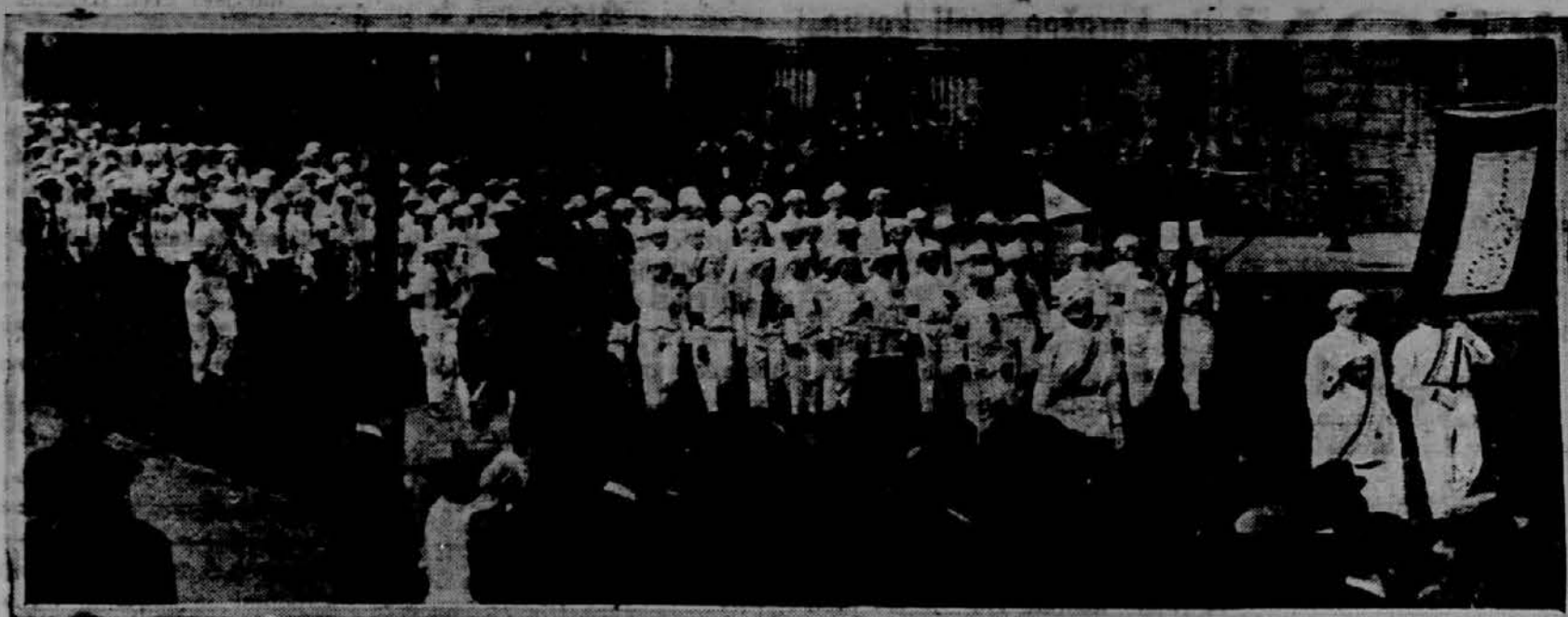
"Torej tako daleč je že prišlo! — Naš Zveličar je v Jeruzalemu izgnal mešetarje in trgovce z bičem iz tempelja, tukaj pa gonijo brezverci, mešetarji in kukeci, skupaj z nasledniki Kristusovimi Njegovne vernike iz božjega hrama!"

Ko so ga že pripehali do vrat, se je že enkrat ozrl proti oltarju in zaklical:

"Niste nasledniki Kristusovi, temveč sužnji belebuhovi, hudičevi oprodje..." Toda ni dokončal težke obdolžbe, ker eden iz med gospodov ga je udaril z vso silo s palico po ustih, da se mu je kri curkoma ulila.

"Ven žnjim, z bogoskruncem!" je zavpilo nekaj glasov. "Kamenjajte ga!"

"Kamenjajte ga!" je zakričala tolpa.

PARADA ŠOLSkih OTROK 1. MAJA V NEW YORKU.

Iz novomeške porote.

Dne 1. marca se je začelo novomeško porotno zasedanje ki je trajalo le dva dni. Prvi dan je prišel na vrsto Jože Avbar iz Kamenc pri Novem mestu. Zagovarjal se je zaradi hudodelstva uboja in težke telesne poškodbe. Na Stefanovo, 26. decembra lani je pilo v Kasteleveci gostilni pri kolodvoru več fantov iz Kamene in iz Bučne vasi, med njimi tudi brata Jože in Jakob Vrček. Ti fantje so začeli prepričevati navzočimi železničarji. Prisoten je bil tudi begunec iz Trsta Vinko Antončič, blaga in zlata duša. Ta se ni udeleževal prepira na nobeni strani. Ko so Kamenčani, znani in sloviti prepeči in razgrajči, začeli groziti in je Jože Avbar pokazal celo vojaški bojni nož, so železničarji izrinili Kamničarje iz gostilne. Rohneli in razbijali so zunaj in grozili, da ubijejo vsakega, ki pride ven. Čez čas so se umirili in je zunaj vse potihnilo. Tedaj je hotel zapustiti Antončič gostilno, pa še ni prestopil praga, že je bil zaboden v vrat, da je kriknil, se zgrudil in umrl. Stariček mu je prežal glavno vrtino žilo, da je pri tej prči izkrevljal. Drugi je prišel ven Anton Može. Tudi ta je dobil nevaren sunek v levo stran prvi, da mu bo menda za vedno roka ostala trda.

Preiskava je dognala, da je zabodel oba Jože Avbar. Zagovarja se, da je bil do kraja pijan.

Porotniki so potrdili glavno vprašanje in sodnija je obsodila Avbarja na šest let težke in primerno poostrene ječe.

Drugi dan sta se zagovarjala Anton Hočvar in Ignacij Novak zaradi hudodelstva tatvine. Okoli Ambrusa so se potikali leta 1918 in leta 1919 prav nevarni tatovi, ki se niso premišljevali uporabljati tudi orožje, če jih je hotel kdo pregnati. Tako so vdrli v hišo, kjer je stanoval prav sam gluhonemi krojač Janez Nose. Z očištrino sekire so ga pobili na tla, vendar se mu je posrečilo se uiti roparjem. Zato se ni upal iti več nazaj v to samotno hišo, kjer je lastnica zaklenile. Dne 2. septembra 1919 pozno zvečer so opazili vasujoči fantje luč v tej samotni hiši. Takoj so bili uverjeni, da so tatovi v hiši. Jože Hrašovec in oba Janeza Pugalja so se oborožili, kakor so vedeli in znali, in so se potihem približali razsvetljenemu oknu. Videli so v sobi dva možka, ki sta znašala razne predmete v vežo na kupček, da jih odneseta. Stlačila sta vse predmete v dva nahrbtnika, ki sta ju menda prinesla s seboj. Ko je bilo že vse pripravljeno, da odneseta pokradene stvari, je oddal Pugaljev oče en strel v zrak. Zato sta se tatova, katera so si pa preje ome-

Na trgu pri svetlobi so ga kamenjali. In ko so mislili, da je mrtve, so šli mimo domov jest velikonočno jagnje.

Oče arhidjakon se je zakasmil, ker je s cerkovnika starostor preševal darovani denar. Ko je šel iz cedeke domov, se je že danilo. Na trgu sredi kupa kamenja se je nekaj dvigalo. Stopil je bližje in spoznal norea z otoka, ki ga je s široko odprtimi očmi gledal.

"Še živi!" je dejal pri sebi, pobral največji kamen in ga z vso silo vrgel Nikiforu v glavo. — "da se ne bi mučil!" In čutil se je srečnega.

Zvonovi so zvonili. Vstajenje Gospodovo.

njeni opazovalci dobro ogledali, prestrašila in sta zbežala skozi okno ter pustila nagrabljence reči z nabornikom vred v veži. Dne 28. agusta l. l. je bil ukraden posestniku Zagarju na Gor. Brigi lep konj, ki je bil vreden gotovo 2500 kron. Žagar je zalotil tega konja v Ljubljani pri posestniku M., ki je povedal, da mu je posodil konja Anton Novak iz Lazov pri Litiji. To pa je povedal orožnikom, da je dobil tega konja od svojega brata Ignacija. Ignac Novak pa se zagovarja, da je kupil konja od nekega fanta, ki ga pa ni poznal. Novaku pa so bile razmere pri Zagarju poznane.

Dne 1. septembra l. l. je prišla Marija Gregoričeva iz Podboršta proti svoji hiši, katero je bila zapustila prazno. Že od daleč je videla sumljive osebe hoditi okoli hiše. Tekla je k hiši in zalotila Antona Hočvarja, ko je ravno razmetaval po njenih skrinjah. Pogledala ga je dobro in ga vprašala, kaj da išče, nakar je stekel, za njim pa nek njegov tovariš, ki je čakal skrit v nekem grmovju blizu hiše. Na tem mestu je našla Gregoričeva svojo zverano, ki ji je bila ukradena pri tej priliki. Več kot za 600 K vrednosti sta bila pa lopova že pred nejmim prihodom odnesla. Kakor vse druge tatvine, tako tajita oba tudi to tatvino. Toda kratek čas pred tem dogodkom sta vprašala Antona Kasteleca, ki ju je dobro spoznal, kod se gre v Št. Vid. Ko jima je pokazal pot, pa nišla št. prot. Št. Vidu, ampak naravnost proti Gregoričevi hiši. Pa tudi priznal je Ignacij Novak to tatvino nekemu Adamiču, ko je bil zunaj skupaj v Novem mestu. Spoznala je pa Antona Hočvarja Gregoričeva z vso sigurnostjo. — Poleti 1918 je bilo ukradene iz kašče Janeza Krašovca s mernikom koruze in 2 mernika pšenice. Orožniki so izsledili kot storilec nekega Janeza Glivarja, ki je priznal tatvino in bil že preje obsjejen. Ta Glivar pa je izdal, da je ukradel to zraje v družbi Ignacija Novaka. Ravno to je potrdila tudi Marija Glivarjeva. Vkljub tredovratnemu tajeju obih zrelih ptičkov, so porotniki potrdili stavljenja jim vprašanja in sodnija je priznala vsakemu 4 leta težke ječe. Za 4 leta se bodo torej ljudje okoli Ambrusa oddahnili, potem pa bosta zvršila oba visoko šolo hudodelcev.

Koliko francoskih rodbin ima več kot devet otrok?

Znano je, da je francoski filantrop (človekoljub) in milijonar Theodore Cognacque odkazal francoski akademiji zdravništva fond deset milijonov dolarjev, iz kojega naj se vsako leto podeli petdeset štipendij v skupni vrednosti pet tisoč dolarjev najvernejšim rodbinam, imajočim devet ali več otrok, izhajajočih od enih staršev. Sedaj pa poročajo iz te akademije, da je letos prosilo za podporo iz fonda 19 tisoč francoskih rodbin.

"Ali se ne bo dovolj topov?"

"Le Petit Parisien" poroča, da delajo francoske, angleške in belgijske artilerije poizkuse z novim topom, ki ga je iznašel francoski inženir Delamar. Top z imenom "Taurov top" ma začetkom iz strelkovo brzino 1300 m na sekundo in strelja na razdaljo 180 do 240 km.

Zvezno sodišče za tujejezično časopisje

Dne 17. aprila tega leta je v državi Oregon postal pramočen zakon, sklenjen po tanošnji legislaturi, s katerim je bilo prevedano izlajati in prodajati vsak časopis, perijodični list, brošuro ali okrožnico, ako taka publikacija ne prinaša dobesednega prevoda v angleškem jeziku, "tj. ekanega z enakiimi črkami in ravnotako izrazito".

American Section of Foreign Language Information Service Ameriškega Rdečega Kriza je dobila sedaj sledeče obvestilo od državnega pravdnika (Attorney General) države Oregon:

"Zakon o uporabi tujih jezikov, na katerega se sklicujete (zakon, omejujoč publikacijo tujejezičnih časopisov in okrožnic, o katerem ste vsi izvedeli), je bil smatran nekonstitucionalnim po zveznem sodišču (Federal Court) in ne bo storjen nikak poskus za izvršitev tega zakona, ako ne bo priziva proti tej sodnijski odločbi in lista ne bo ovržena."

Tujejezično časopisje bo zanimabo, da se je Foreign Language Information Service potrudilo dati najširšo publikacijo gorjuemu zakonu in prikazovati njegovo neumnost, kakor je to na primer razvidno iz članka "American by Decree" v izdaji tednika "The New Republic" od 28. aprila, podatki za kateri članek so bili preskrbljeni po Foreign Language Information Service.

V tem članku se opozarja, da stvar postaja jako kočljiva, ako se pomisli, da je dotični oregonski zakon (sedaj sodnijsko ovržen) postal vzorec za razne zakonske predloge v ameriškem kongresu. "The New Republic" pravi med drugim:

"Januarja tega leta je senator King iz Utah predložil zakonski načrt, ki je bil že dvakrat prečitan v senatu in ki odjemlje tujejezičnim časopisom takozvani "second class mailing privilege". Ti časopisi bi morali potentakem plačevati najmanj tri cente za funt ali več, po zonski tarifi. Sedaj plačujejo le en cent za funt. Sprejemanje senator Kingove zakonske predloge bi ravno tako neinkvalno kakor oregonska postava odvzelo novodoslim priseljencem njihovo glavno sredstvo, da se nečijo zakonov te zemlje. Oregonci odvrtaajo s patriotično indignacijo vsako tako kritiko.

"Njihov" zakon — nas zagotavljajo — bo pomagal "amerikanizirati" tuje, ker bo on videl angleški tekst (besedilo) poleg svoje materinščine in se tako učil angleški — po načinu onih izbornih dvojezičnih Testamentov, ki jih priporočajo kakor zlat most h grščini. Ali tujejezičen časopis ni nikaka Bible Society (biblijska družba), kar se tiče sredstev. Tiskati angleški tekst za vse čtivo je ekonomična nemogočnost. Pod takimi pogoji mora časopis prenehati.

Drug oregonski argument je, da bo ta postava omejila nevarne radikalne japonske in finske časopise. Nevarno japonsko časopisje v Oregonu obstoja iz enega časopisa s cirkulacijo od 1700 in tudi nevarno finsko časopisje se omejuje na en časopis, Morda Oregon ne ve, da ima že federalna oblast moč, da zatre vsako publikacijo, ki je tako sovražna Združenim državam, kakor so baje oni časopisi. Toliko Oregon, kolikor senatorja Kinga treba poučevati o tej točki, in morda še o neki drugi. Ali je mogoče, da so oni pozabili,

Plovba čez dalmatinske livade

Dubrovnik, Dalmacija. Ploveč čez preplavljene dalmatinske livade v primorskih pokrajinah Dalmacije, splitski vlačilni parnik (tugboat) razvažava življenjske potrebščine Ameriškega Rdečega Kriza med prebivalce poplavljenih krajev. Vsa dalmatinska obala od Zadra do Splita je podvržena povodnjim, ko se zimski sneg po Dinarskih planinah v sponadli topi in odtake dol v morje čez planjave. Letos je bila povodenj posebno huda radi izredno velikega deževja. Ameriški Rdeči Kriz je bil edini v stanju, da mobilizira pomoč za žrtve povodnji.

Parnik Rdečega Kriza je v oskrbi izurjenega pilota, ali njegovo natančno poznavanje dalmatinske obale ni za posebno rabo v tej paroplovbi čez kopno. Vodovje, ki pokriva livade ob morju, je skoraj petnajst čevljev visoko in nikaka plovena karta ne zaznamuje zaprek. Vasi so označene le po cerkvenih stolpih in po temenih najvišjih skednjeh. Hiše so večinoma pod vodo in prebivalci so se zatekli na osamljene vzvišene točke ob robu splitske doline.

Te vzvišene točke sredi planjave so cilj plovbe parnika Rdečega Kriza z njegovim nakladom živeža in oblačila. Kakorhitro pristane parnik na ona zavetja pusti tam primerno zalogo živeža in oblačila, da se ljudje preoblečejo, in nato se jim pove, naj spravijo skupaj svoje stvari in naj bodo pripravljene, ko se par-

kar je tujejezično časopisje storilo za vlado za časa vojne s tem, da je pomagalo pri vojni posojilih in razlagalo zakon o naboru? Oni se gotovo tege ne zavdajo, pa gotovo tudi ne dejstva, da sedaj 58 departmentov federalne vlade izdaja dnevne informacije več kot 800 tujejezičnim časopisom potom Bureau of Foreign Language Information Service Ameriškega Rdečega Kriza. Ta pomembna dejstva naj uvažujejo tam v Oregonu, in naj kdo razloži senatorju Kingu prav natančno, da v deželi, kjer živi šestnajst milijonov tujerodnih ljudi, mnogi izmed katerih ne znajo govoriti angleški, je jako modro od vlade, da razlaga svoje zakone tem tujcem, in da, po čudnem služanju, ravno njihov materinski jezik mora služiti za to, dokler se ne naučijo drugega."

Z ozirom na vse to je važnost gori omenjene sodnijske odločbe federalnega sodišča sama ob sebi očitna.

Pariski lista "Entransigeant" je priobčil depešo svojega dopisnika iz Kopenhagna (Kodanj na Danskem), v kateri se zatrjuje, da so dogodki v Nemčiji v zvezi z natančnim in v vseh podrobnostih izdelanim komplotom nemških, ruskih, avstrijskih in madžarskih monarhistov.

V depeši se zatrjuje, da se je meseca oktobra 1919 osnovala v Švici monarhistična rusko-nemško-avstrijska liga, ki si je dala nalogo, da vzpostavi monarhijo v Rusiji, Nemčiji, Avstriji in Madžarski. Kot kandidat za nemški prestol je bil določen princ Eitel-Fredrik, za avstrijsko-madžarski prestol pa nadvojvoda Maks, brat bivšega cesarja.

Monarhistični prevrat bi se imel najprvo izvršiti v Nemčiji in začetek tega prevrata je bila Kappova protirevolucija v Berlinu. Nemčiji bi naj sledila Madžarska, odkoder bi se potem začel monarhistični prevrat v Avstriji, od tu pa v Rusijo. Na čelu tega komplota so bili v Nemčiji Ludendorff, Hoffmann in Bisehof, v Avstriji in Madžarski knez Windischgrätz, grof Andrássy in admiral Horthy, za Rusijo pa generala Gurko in Germond.

Ruska zastopnika sta imela tisto jutro, ko se je izvršil ta preobrat v Berlinu, dolgo konferenco z Ludendorffom. Ko se je pa Kappov preobrat ponesrečil, je Ludendorff spremenil svoj prvotni načrt in se je kasneje pogajal z ruskimi delegati o zaključku vojne konvencije med Rusijo in Nemčijo.

"Entransigeant" zatrjuje, da so njegove informacije absolutno avtentične.

nik vrne ponje, da jih spravi v Split, kjer jih bodo občinske oblasti sprejele.

Za srečo je bila lanska letina pšenice odstranjena iz poplavljenih pokrajine že pred začetkom zime, tako da ni povodenj povzročila velike škode. Tudi živina, ki navadno prezimuje na bilih čv, vzhodju Dinarskih planin, je izven nevarnosti. Zimska pšenica ne trpi vsled poplave, ker voda ni mnogo solnata, marveč le ne-čoliko slankasta. Kamenite hiše so tudi vzdrone proti vodovju, le škop na strehi ba treba. Žalibog je voda odplavila vse kope sena. Nekatere izmed teh kop, skoraj dvajset čevljev visoke, je rčil parnik in vlekel k vzvišenim točkam sredi povodnji, kjer so jih kmetje privzicali na "breg". To bo preskrbelo slamo za na strehe v mnogih vaseh.

Lista žrtve ni velika, ker so se vsi kmetje zatekli v višje in suhe točke, ali delo Ameriškega Rdečega Kriza bo imelo blagodejno posledico, da bodo kmetje v stanju poprijeti se dela na polju, čim voda odteče. V drugih letih povodnji niso bili vsled nasledujoče bede v stanju obdelovati polja za naslednjo letino in navadno je povodnji sledila doba velike bede. Kmetje so prekrstili mal parnik, ki jim prinaša rošitev, z imenom "Arctien" po Noetovi arki. Po odloku vodovja bo parnik gotovo ohranil prekršeno ime, ki doni bolj pošteno kakor ime "Dubrovnik", naslikan na njegovem rilu.

American Red Cross, Yugoslav Section.

Monarhistični komplot v Nemčiji, Avstriji, Madžarski in Rusiji

Pariski lista "Entransigeant" je priobčil depešo svojega dopisnika iz Kopenhagna (Kodanj na Danskem), v kateri se zatrjuje, da so dogodki v Nemčiji v zvezi z natančnim in v vseh podrobnostih izdelanim komplotom nemških, ruskih, avstrijskih in madžarskih monarhistov.

V depeši se zatrjuje, da se je meseca oktobra 1919 osnovala v Švici monarhistična rusko-nemško-avstrijska liga, ki si je dala nalogo, da vzpostavi monarhijo v Rusiji, Nemčiji, Avstriji in Madžarski. Kot kandidat za nemški prestol je bil določen princ Eitel-Fredrik, za avstrijsko-madžarski prestol pa nadvojvoda Maks, brat bivšega cesarja.

Monarhistični prevrat bi se imel najprvo izvršiti v Nemčiji in začetek tega prevrata je bila Kappova protirevolucija v Berlinu. Nemčiji bi naj sledila Madžarska, odkoder bi se potem začel monarhistični prevrat v Avstriji, od tu pa v Rusijo. Na čelu tega komplota so bili v Nemčiji Ludendorff, Hoffmann in Bisehof, v Avstriji in Madžarski knez Windischgrätz, grof Andrássy in admiral Horthy, za Rusijo pa generala Gurko in Germond.

Ruska zastopnika sta imela tisto jutro, ko se je izvršil ta preobrat v Berlinu, dolgo konferenco z Ludendorffom. Ko se je pa Kappov preobrat ponesrečil, je Ludendorff spremenil svoj prvotni načrt in se je kasneje pogajal z ruskimi delegati o zaključku vojne konvencije med Rusijo in Nemčijo.

"Entransigeant" zatrjuje, da so njegove informacije absolutno avtentične.

Potrebujemo nalagalecve premoga.

Največja majna v Upshur County, dobre življenjske razmere, niska najemmina, dobra ventilacija. Najboljši strop v deželi. Prostor je visok približno šest čevljev. Mi plačamo primerno več kot plačajo drugod. Mi nočemo Amerikancev. Če ste tujec in dober delavec, lahko na tem prostoru zaslužite lep denar. Delo je vsak dan, kar je dovolj. Vsled naše tovarne za koks in velikih skladišč je naša majna v polnem obratovanju. Katoliški duhovnik služi v nedeljo mašo. Majna leži ob Coal and Coke železnici. Vprašajte pri:

C. T. GRIMU, Gen. Supt., Buckhannon River Coal Company, Adrian, W. Va.

ANŽE PITOVI ALI ZAVZETJE BASTILE.

Spisal Aleksander Dumas, st.

(Nadaljevanje.)

16. BASTILA.

Množica je čakala, napol opita vsled vročih žarkov julijskega solca. Ljudje Goucheona so ustanovili zvezo z oimni Marata. Predmestje Saint Antoine je spoznalo in pozdravilo svojega brata iz predmestja Saint Martin.

Goucheon je stal na čelu svojih domoljubov Marat je izginil. Trg je nudi strasen pogled.

Ko so ljudje zapazili Billota, se je podvojil krik.

— No! — je rekel Goucheon, ki je stopal proti njemu.

— Ta mož je pogumen, — je rekel Bilot.

— Kaj hočete reči s tem?

— Hočem reči, da ustraja na svojem mestu.

— Torej noče izreči Bastile?

— Ne.

— On vstraja pri tem, da vzdrži obleganje?

— Da.

— In mislite, da bo dolgo vzdržal?

— Do smrti!

— Naj bo. Našel bo svojo smrt.

— Koliko ljudi pa bo na pač ubili? — je vprašal Bilot, ki je pač pričel dvomiti, da mu je dal Bog pravico, katero so si prševjali generali, kralji in cesarji kot gospoda, ki ima pravico do prelivanja krvi.

— No, — je odvrnil Goucheon, — preveč je ljudi, ker ni kruha niti za polovico. Ali ni res tako, prijatelji moj? — je rekel Goucheon, ki se je obrnil na množico.

— Da, da, — so potrtili vsi navdušeno.

— A jarek? — je vprašal Bilot.

— Treba ga je izpolniti le za eni strani, — je odvrnil Goucheon.

— Izračunal sem, da bi s polovico svojih teles izpolnili celi jarek. — kaj ne, prijatelji moj?

— Da, da, — je ponovila množica z istim navdušenjem kot prej.

— Dobro, — je rekel Bilot, ki se je čutil premaganim.

V istem trenutku se je pokazal de Launay na terasi, v spremstvu majorja de Losme in drugih častnikov.

— Prienite — je zaklical Goucheon governerju.

Ta je obrnil rbrbet, ne da bi odgovoril.

Goucheon, ki bi mogoče prenesel pretinjo, ni mogel prenesti zatrdovanja. Hitro je dvignil svojo puško k rami in v spremstvu governerja je padel moč.

Stotoseč strelov je padlo v istem času kot da bi vsi čakali na ta signal ter pokrilo z belimi pikami požnelo zdovje Bastile.

Na to salvo je sledil molk par trenutkov, kot da se je množica sama prestrašila tega, kar je storila.

Tedaj pa se je pokazal venec plamena na robu enega izmed stolpov, ki je bil hitro nato ovit v dim. Bolesne vzklike je bilo čuti iz goste množice. Prvi strel iz topa na Bastili je bil oddan. Prva kri je bila prelita in bitka se je razvila.

To, kar je trenutno preje še tako preteča občutila, je bilo slično strahu. Bastila, ki se je s tem edinim dejanjem postavila v bran, se je pokazala v vsaj svoji strašni nepremagljivosti. Narod je brez dvoma upal, da bo v tem času popustljivosti izpolnjena brez prelivanja krvi tudi njegova zahteva, da se poruši Bastilo.

Narod pa se je smel. Strel iz topa, ki je bil oddan nanj, je pokazal vso velikost naloge, katere se je lotil.

Strelu iz topa je sledilo takoj živahno streljanje iz pušk.

Nato je nastal nadaljni molk, prekinjen od stokanja in jadikovanja ranjenih.

Tedaj je človek lahko zapazil veliko vzmemirjenje med tem narodom: — pobiral je svoje mrtve in ranjene.

Narod pa vendar ni mislil na beg, kajti če bi kaj takega storil, bi se sramoval vsprico svojega števila.

V resnici je bil trg eno samo morje človeštva. Vsak val je imel svojo glavo, vsaka glava svojo planutečih oči in preteča usta.

V enem trenutku so bila vsa okna pokrita z ostrostreli in celo ona, ki so nahajala izven dosega krogelj.

Kakorhitro se je pokazal na terasi kak invalid ali kak majhen švicar, je bilo takoj namernih, nanj sto pušk in cela toča krogelj je zadela ob rohove kamena, za katerim se je vojak skrival.

Ljudje pa so se kmalu naveličali streljati na neobčutiljivi kamen. Strelji so si želeli mesa in hoteli so videti, kako brizga kri.

V množici je vsakdo dajal svoje nasvete.

Krog vsakega govornika se je tvoril krog in kakorhitro so ljudje zapazili, da je predlog bedast, so se razšli.

Nekdo je svetoval, naj se zgradi katapulte, po uzoru starih rimskih strojev ter poruši z njim pomočjo zdovje Bastile.

Ognjegaši so stavili predlog, da bi s svojimi brigadnicami pogosti pripravljene žarce gobe artileristov, ne da bi pri tem pomislili, da ne segajo njih brigadnice tako visoko.

Neki pivovarji bi je povečevali predmestju Saint Antoine in kojeza ime si je pridobilo od onega časa naprej precej žadostno slavo, je predlagal, naj se trdnjavo zažge s pomočjo olja, katero naj bi se zapalilo s pomočjo fosforja.

Bilot je poslušal vse te predloge, od prvega do zadnjega. Pri zadnjem predlogu pa je vzel sekuro iz rok nekega tesarja, šel vsprico toče krogelj, ki je zadeva ljudi krog njega, naprej ter dospel do majhne stražnice v bližini prvega dvigalnega mostu. Tam je v ognju kartec presekal verigo ter spustil most navzdol.

Tekom četrte ure, tekom katere je to skoro blazno podjetje trajalo, je obstala množica mirno na svojih mestih. Pri vsakem strelu se je domnevalo, da bo pogumni mož padel množica je pozabila na nevarnost, kateri je bila izpostavljena sama ter mislila le na nevarnost, kateri je bil izpostavljen ta mož.

Ko je padel most, je zaoril urnebesni krik in vse je planilo na prvo dvorišče.

Gibanje je bilo tako hitro, tako neodoljivo, da ni nikdo skušal braniti most in dvorišče.

Besni vzkliki veselja so naznanjali de Lauray-u, da se je narod posrečila prva zmaga.

Nikdo ni pazil na to, da je bil pod maso lesa zdrobljen en človek. Tedaj pa so zagrmeli kot iz globine kake jamc, katero so osvobodili, štirje topovi, kateri je pokazal governer Billotu ter pometli celo prvo dvorišče.

Železni orkan je napravil v ljudski množici dolgo krvavo rižo. Deset do dvanajst mrtvih ter več kot dvajset ranjenih je ostalo na poti kartec.

(Dalje prihodnj.)

Dr. Korošec proti korupciji.

Železniški minister dr. Anton Korošec je prevzel železnice v najslabšem stanju. Dva ali tri mesece naj bi bil še ostal stari štedrigan in železniški promet bi bil popolnoma odpovedal. Tako so nam zatrjevali večaki. Ministrstvo samo je bilo desorganizirano; za izboljšanje in ureditev železniškega prometa ni bilo nobenega pravega programa. Železničarji sami so težko gledali to razornost železnice in obupavali. Tisti del uradništva pa, ki je korumpiran, je novega ministra deloma sprejel hladno, ker je šel pred njim glas, da je kot minister za prehrano neusmiljeno postopal zoper vsako korupcijo; uradništvo v ministrstvu je mislilo, da bo inalev z novim ministrom lahek opravek, češ kaj razume pop o železniceh.

Dr. Korošec se je oprjel svoje naloge z železno energijo in njeu lastno brezobzirnostjo na vse strani, kadar gre za splošni blagor. Načelnik v ministrstvu je pokazal popolno strokovno nezmožnost in ga je minister zato takoj ostavil ter na njegovo mesto postavil večaka. Referenti sa se kmalu prepričali, da "zna pop vse drugače" kakor njegovi predniki v ministrstvu.

Za vse se briga in kjer opazi nered in površnost, kliče na odgovor. Kako brezbržnost in strokovno nevednost je ponekod našel, je naravnost nevrtno. Da se prepriča, če se nered odpravlja, je šel osebno nenapovedan v razne kraje nadzorovot. Kreпка roka ministra se je v najkrajšem času poznala na vseh progah, kjer je bil nered.

Da se ustvari predpogoj za normalni železniški promet, je z različni državami sklenil pogodbe, po katerih bo tekotm treh mesecih popravljenih štiristo strojev. Ilkrtati je dal izdelati načrt za izenačenje službene pragmatike za celo državo.

Kaka korupcija je ponekod gospodarila, dokazuje kot tipičen slučaj ravnanje lške železnice. Njegova naloga je bila, da dogradi lško proggo od Gračeca do deželne meje. V ravnanjstvu je bilo veliko več osebja, nego bi bilo treba in se je denar naravnost nise je uradništvo državnj kredit, trošil. Namesto z gradnjoo železnice je uradništvo državnj kredit, namenjen za gradnjoo, uporabljalo za trgovino in druge svrhe. Ravnanjstvo je zahtevalo kredite brez vsakih dokumentov in poročilov. Ravnatelj in njegov zastopnik, ki ga je sam imenoval, sta pogostoma brez predhodnega odobrenja potovala na državne stroške. Delo je takorekoč stalo.

Minister dr. Korošec je to čudno ravnanjstvo takoj razpustil in dodelil njegovo kompetenco zagrebškemu ravnanjstvu, ki bo gradnjoo lške železnice pospešilo. Zgodilo se je tudi, da kljub pomankanju lokomotiv niso imeli povsod vseh v evidenci in jih je šele minister iztaknil na podlagi aktov. O kaki statistiki sploh ni bilo govora. Tekom treh mesecev bo dovolj strojev in vagonov in v roku pol leta bo železniški promet normalen kakor pred vojno, da nas bodo vse sosedne države brez izjeme lahko zavidale. Najbolj se pozna izboljšanje železniškega prometa v Srbiji; vojna je železnice uničila in z železnice ni tudi njihovo upravno organizacijo. Tu je bila največja in najnujnejša potreba. Srbijanski postaja ce je povedal zanimiv dogodek: V Nišu je na nekem sestanku dejal neki seljak: "Bog nam daj popa, ki bo uredil naše železnice. Hvala Bogu i temu popu!" Vsi so žnjim soglašali in zatrjevali, da vse vojne posledice rati prenašao, samo da so začeli vlati redno voziti. Tu priznava vse zasluge novega železniškega ministra, ki je v najkrajšem času storil več nego vsi njegovi predniki od prekratka sem, le v Sloveniji se dobi še demokratiški odzvan Mahne, ki je lilectal na celjskem shodu, kar so mu iz demagoških strankarskih nagibov parekotali prej demokratiški motoci. Tem ljudem, ki so se s svojimi ministri v prejšnjih vladah

popolnoma diskvalificirali, je na umu samo vpitj in prostaško zabavljanje zopet vse, kar ni zraslo ra njihovi njeni; tam pa je dosegdaj vzkliko še malo kaj pametnega in dobrega.

("Slovenec".)

Novice iz Jugoslavije.

Občinske volitve na Hrvatskem.

Vse hrvatske stranke se živahno pripravljajo na volilni boj, ki je pred durmi. V nekaterih občinah so se volitve že vršile, v drugih bodo prihodnje tedne. Pred seboj imamo volilni izid iz Našice, ki je precej značilen za hrvatske politične razmere. Občina ima čez 1000 volilcev in je volila 24 odbornikov. Volilno listo sta postavili dve stranki: — komunisti in puška stranka. Komunisti so razvili silen teror, zato so meščanski elementi izostali od volitev in v mestu samem so komunisti dobili vse mandate; v okolici nobenega. Rezultat je sledeč: Komunisti 8, puška stranka 7, Srbi 4, Slovaki 1, Nemci 2. Do ožjih volitev je prišlo med dvema komunista in dvema kandidatom puške stranke. Ker bodo vstopili v puški klub tudi en Slovak in dva Nemca, bo štel puški klub 12 zastopnikov in bo imel občino v rokah. Ne Narodni klub in ne demokraci niso mogli nastaviti kandidatne liste.

Rekvizicija mesnic v Beogradu.

Potrjen je sklep beograjskega mestnega odbora, s katerim se rekvirirajo mesarjem njihove mesnice, na katerih bo beograjska občina v lastni režiji prodajala meso.

Umrla je

zadeta od srčne kapi ga. Marija Splichal v Sp. Šiški. Zapušča zalujočega soproga, hčerko in sinca.

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejet in jih rojakom priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda": Je: Za celo leto \$5.00; za pol leta \$3.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50.

San Francisco, Cal.: Jacob Lovšin.

Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Škrabec.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janes in A. Kochevar.

Salida, Colo.: Louis Costello.

Somerset, Colo.: Math. Kernelj.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Chicago, Ill.: Joseph Bostič, Joseph Blish in Joseph Bevič.

Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zaletel.

Mascoutah, Ill.: Frank Augustin.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

Livingston, Ill.: Michael Cirar.

North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.

South Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barbarič.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek.

Franklin, Kansas: Frank Leskovic.

Frontenac, Kansas: Rok Firm.

Ringa, Kansas: Mike Pencil.

Kittsniller, Md.: Frank Vodopivec.

Chisholm, Minn.: Frank Govžt in Jakob Petrich.

Calumet, Mich.: M. F. Kobe in Pavel Schaltz.

Aurora, Minn.: L. Perušek.

Evereth, Minn.: Louis Govže.

Gilbert, Minn.: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Povše.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatlich.

Ely, Minn.: Frank Govže, Joseph J. Peshel in Anton Poljanec.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Great Falls, Montann: Math. Urh.

Klein, Montann: Gregor Zolbec.

Gowanda, N. Y.: Frank Škok.

Rock Springs, Wyo.: Karl Sternik.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

Farnik "Belvedere" odpluje 8. maja.

Farnik President William odpluje 11. maja.

Potom listkov, ledanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Iskazne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department 4 West Street New York

NAZANILLO IN PRIPOROČILO

Rojakom naznanjamo, da potuje po državi Pennsylvania rojak

GEORGE WALETICH,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravoveljavna potrdila. Sedaj se nahaja v državi Pennsylvaniji. Prosimo rojake, da mu gredo na roke in ga priporočamo. Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Upravništvo Glas Naroda. (15-4 v d)

Little Falls, N. Y.: Frank Masle.

Barberton, Ohio: Frank Poje in Alb. Poljanec.

Collinwood, Ohio: Math. Slagalk.

Cleveland, Ohio: Frank Sakser, Charles Karlinger, in Jakob Resnik.

Lorain, Ohio: Louis Balant, J. Kunše in M. Ostanek.

Niles, Ohio: Frank Kogovšek.

Youngstown, Ohio: Anton Kikelj.

Oregon City, Oregon: M. Justin.

Alleghany, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jakše.

Bessemer, Pa.: Louis Hribar.

Broughton, Pa.: Anton Ipavec.

Burdine, Pa.: John Demšar.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk in Vid Rovansk.

Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kozoglov.

Dunlo, Pa.: Anton Oshaben.

Export, Pa.: Louis Supančič.

Forest City, Pa.: Mat. Kamin.

Farrell, Pa.: Anton Valenčič.

Greensburg, Pa.: Frank Novak.

Imperial, Pa.: Valentin Peternel.

Johnstown, Pa.: Frank Garenja in John Polanc.

Luzerne, Pa.: Anton Osolinik.

Manor, Pa.: Frank Demšar.

Moon Run, Pa.: Frank Maček in Frank Podmilšek.

Pittsburgh, Pa.: U. Jakobich, Z. Jakše, Mat. Klarich in I. Magister.

Ralphton, Pa.: Martin Koroschetz.

Reading, Pa.: J. Pezdirc.

Steeltown, Pa.: Anton Hren.

Turtle Creek, Pa.: Frank Schifrer.

West Newton, Pa.: Joseph Jovan.

White Valley, Pa.: Jurij Previč.

Willcox, Pa.: J. Peternel.

Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.

Coketon, W. Va.: Frank Koclan.

Thomas, W. Va.: A. Korenčan.

Milwaukee, Wis.: Adolf Mantel in Joup Tratlak.

Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetila.

West Allis, Wis.: Frank Škok.

Rock Springs, Wyo.: Louis Taucher in A. Justin.

POTREBUJE SE

6 do 8 drvarjev za kemično tovarno pri Kinzua Valley Co. Plača \$3.00 od klatfre. Oglasite se pri družbi ali pa Don Intihar, Box 23, Onoville, N. Y. Pečlarji imajo prednost. (4-5-5)

NAPRODAJ FARMA

160 akrov, 22 za orati, lep vrt in ostalo pašnik; 22 glav goveje živine, 5 konj, 2 tečka, 2 lažja in 1 za sedlo, 70 kokoši, žita za seme in vse gospodarsko orodje; hiša treh sob, hlev za konje in živino, vse v dobrem stanju. Cena \$4200. Katerega veseli ta lepa prilika, naj se oglasi pri lastniku Jernej Krek, Yankee, N. Mex., ali pa pri bratu Frank Krek, Raton, N. Mex.

POTREBUJEMO

20 mož za belenje. Lep gozd v savini, plača \$5.00 od korta. Nalaje imam tudi delo za delati drva za kemikalije, plača \$3.00 od korta. Katerega veseli, napišite: Emil Jaksetič, Box 40, Sheffield, Pa., ali pa kar pride k G. A. Edlithorf.

PLAČAJTE, KO BOSTE ZDRAVI.

Take ponudbe vam ne nudi noben drugi zdravnik. Jaz imam toliko znanja, da za svoje prizadevanje pri vašem ozdravljenju ne zahtevam niti centa vnaprej. Plačajte za moje uslugo, ko boste zdravi. Jaz sem najstarejši specialista v Pittsburghu, s 40 letno prakso. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih hitro ozdravim. Govori se slovensko. Dr. B. F. MULLIN, specialista. 411 FOURTH AVE., 2 nadstropje. PITTSBURGH PAZITE NA ŠTEV. 411 ČETRTA AVE. PENNA.

GROZDJE! GROZDJE! GROZDJE!

Subo importirano iz starega kraja [BOKSA 50 FUNTOV ZA \$14.00

Mošt iz svežega grozdja, sod 52 galon \$72.00, sod 26 galon \$43.00, sod 10 galon \$21.00. Zdravilno vino Ferro China za boj 12 steklenice \$21.00.

Specijalna cena za večja naročila. Denar se pošlje naprej v registriranem pismu ali Postal Money Order.

S. KUCICH Dalmatinsko-Cal. Grapes Co. 66 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

Kako je Avstrija intrigirala

Pod tem naslovom je izšla slavna knjiga našega rojaka

Dr. Josipa Goričar-ja in Lyman B. Stowe

PROF. HART na Harvard univerzi pravi: — To je ena najbolj značilnih knjig tega časa.

Ko je odšel predsednik Wilson prvič v Pariz je načelnik inteligenčnega departementa armade združenih držav zbral nekaj dokumentov, ki so se mu zdeli potrebni, da jih predsednik prečita, predno se sestane konferenca. Med temi dokumenti je bil rokovis te knjige.

Hon. Maurice Francis Egan, bivši ameriški poslanik na Danskem, je podal v "New York Times" svojo oceno o tej knjigi in pravi: — Ta knjiga jasno pokazuje vse intrige, zarote in diplomatske tajne procese, ki so vsilili absolutno nepripravljeni Evropi vojno.

Slovenic Publishing Company 82 Cortlandt Street New York City

STANE \$3.00

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK SPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in kemnam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridiite čimpreje.

Jaz ozdravim zstrupljeno kri, mazanje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečino v kosteh, stare rane, črvene boleznj, ošabost, boleznj v mehurju, ledcah, jetrah in ledcu, rmen